

KÄLLAN TILL GOD FINLÄNSK MAT

ATRIA PRODUCENTER

4/2020

Framtiden
är vår

Under den exceptionella tiden och i framtiden lyckas vi tillsammans

I början av året uppstod en situation i hela världen som aldrig tidigare hade upplevts. Även till Finland kom det lömska coronaviruset och påverkade allas våra liv. Nu när julen närmar sig är coronaviruset fortfarande en utmaning för oss och påverkar vårt sätt att agera. Men vi har visat att vi genom nära samarbete och uthållighet har förmågan att klara av tuffa och överraskande situationer.

VI PÅ Atria förstår vår plats och vårt ansvar när det gäller den finska försörjningstryggheten och livsmedelsförsörjningen. Det har varit extremt viktigt att upprätthålla vår förmåga att agera under dessa exceptionella tider. Trots att våra produktionsanläggningar och våra omständigheter principiellt inte är planerade för förhållanden som dessa, har vi på ett utmärkt sätt skapat de nya rutiner och vanor som situationen kräver och tagit dem i bruk. Atria-kedjans kugghjul har snurrat på ett ganska föredömligt sätt ända från producenterna till konsumenterna. Den dagliga prestationen har varit kraftfull och vi har skött vår vardag bra under de rådande förhållandena.

MEN DE gångna månaderna har för vår del ändå varit mer än att bara överleva. Vi har skapat och gjort nya saker och stärkt många gamla saker. Grillsäsongen var relativt lyckad för vår del, intressanta nyheter har introducerats på marknaden och exporten till Kina kommer i år att vara större än någonsin tidigare. Under de gångna månaderna har vi gjort strategiskt arbete på många av företagens

delområden, vilket har presenterats även i denna utgåva.

VI HAR uppdaterat vår Atria-logo och gett den ett nytt, varmt utseende. Vi beslutade att börja bygga en ny fjäderfäfabrik, med vilken vi svarar på en ökad konsumentefterfrågan i framtiden och stärker Atrias marknadsledande ställning. Stort förtroende för den finländska matproduktionens framtid underlättade vårt investeringsbeslut.

MÅNGA NYA saker har alltså startats och de gamla har finslipats, även under dessa omständigheter. Den grundläggande verksamheten har rullat på stadigt men samtidigt har man skapat nytt och murat grunden för framtiden.

NÄR MAN tittar framåt genom vindrutan kan man se att den exceptionella tiden kommer att fortsätta. Det är en utmaning för oss alla. Men det som vi har åstadkommit under de gångna månaderna visar att vi har förmågan och kunskapen att klara av situationen och skapa nytt även i tider som dessa. Utan de finska producenternas och företagets uthållighet och okuvlighet får man inte mat på finländarnas bord. Genom att samarbeta, stödja och uppmuntra varandra har vi möjligheten att tillsammans skapa en stark framtid för Atria och för den inhemska livsmedelsproduktionen.

Vi håller oss friska,
Mika Ala-Fossi
verkställande direktör, Atria Finland

BEST-IN ÄR FÖREGÅNGARE INOM FÄRSKFODER
Finländsk hundmat från hjärtat av Savolax

ATRIAS KONCERNSTRATEGI

12 *”Vårt mål är att förnya oss och växa till ett ledande nordeuropeiskt mathus”*

- Juha Gröhn, verkställande direktör för Atria-koncernen

15 **GASTROGRILL MURÉ**
Uppfyller sina löften åt kunderna varje dag

28 **ATRIA SVIN BYTER MODERRAS I VÅR**
Målet: effektivitet i hela kedjan

ATRIA PRODUCENTER 4/2020

- 2 LEDARE**
Vi ansvarar för matsäkerheten tillsammans
- 4 MÅNGA OLIKA FRAMTIDSSCENARIER**
Framtidsforskaren Tuomas Kuhmonen berättar om hur forskning kan förbättra valmöjligheterna i nuet
- 8 FRÅGEPAR**
Experterna om den finländska köttproduktionens framtid
- 10 BILD**
Så påverkar klimatförändringarna livsmedelsproduktionen
- 14 STRATEGI FÖR PRIMÄRPRODUKTION 2025**
Så skapas världens bästa köttkedja
- 18 FRAMTIDENS PRODUCENT 2050**
Åsikter i sociala medier
- 19 TEMA**
Hur ser unga producenter på framtiden?
- 24 A-PRODUCENTERNA 20 ÅR**
Vad finns framför och bakom oss?
- 25 EN HISTORISK INVESTERING**
Fjäderfäproduktionen expanderar
- 26 FOSFORUTSÖNDNING HOS GRISAR**
Uppmuntrande resultat av utfodringstest
- 30 MJÖLKMARKNADEN 2021**
Utvecklingens tyngdpunkt förflyttas
- 32 HÖRNSTENAR**
Framgångsfaktorer för en mjölkgård
- 33 ODLINGSAKADEMIN**
Redan hundratals deltagare i utvecklingshelheten
- 34 SMITTOSPÄRR PÅ DIKOGÅRDAR**
Minska riskerna
- 36 NASEVA UTVECKLAS**
Ny statistik
- 37 LÄGET PÅ AVELSTJURSUPPFÖDNINGEN**
Med sikte mot avelstjursauktionen 2021
- 38 EGF-STRATEGISEMINARIUM OM VALLAR**
Vi kan vara väldigt stolta över vår vallproduktion
- 40 FÖRNYELSE AV NÖTKREATURSREGISTRET**
Enklare identifiering med eMärkets nya avlåsare
- 41 MITT FAVORITRECEPT**
”Förrätten som är ett måste samt dubbelstekt karelsk stek
- 42 FÄRSKT**
Nytt och aktuellt
- 43 PERSONPORTRÄTT**
Jussi Kivistö, Butiksforestandare på A-Foder och A-Butiken

Det måste finnas tillräckligt många olika slags framtider

Ju mer vi tänker, planerar och bedömer olika framtidsalternativ, desto bättre informerade beslut kan vi fatta i nuläget.

– Om det inte fanns något annat perspektiv än backspegeln så vore det en ganska riskabel verksamhet, konstaterar forskningsdirektör Tuomas Kuhmonen.

VEM?

DOKTOR I HANDELSVETENSKAPER, MAGISTER I JORD- OCH SKOGSHUSHÅLLNING, DOCENT TUOMAS KUHMONEN är forskningsdirektör vid Centret för framtidsforskning vid Åbo universitet samt företagare inom maskinentreprenad (Augurix Oy)

HEMORT: Vesanto. Kuhmonen som titulerar sig som tillfällig mänskensbonde bedriver idag skogsbruk på sin hemgård och odlar hö till sina egna hästar.

FRITIDSINTRESSEN: Skogsarbete, folklig konst

FAMILJ: Hustru, fyra barn, två hästar, två hundar och en Caterpillar.

MOTTO: Skit slätar till, skogen helar, maskiner hjälper.

Forskningsdirektör **Tuomas Kuhmonen** vid Centret för framtidsforskning vid Åbo universitet har funderat mycket på det finländska jordbruket och dess framtidsutsikter. Forskningsbanan började med jordbrukspolitik som gjorde att bl.a. jordbrukets EU-stödpaket hamnade på Kuhmonens skrivbord för planering. Arbetet som forskare inom företagande och handelsvetenskaper väckte senare intresset för framtidsforskning. Som framtidsforskare har Kuhmonen fokuserat på landsbygd, jordbruk, livsmedelssystem, regionutveckling och hållbar utveckling.

Helhetsbilden av forskaren saknar dock en viktig pusselbit. Kuhmonen har bott nästan hela sitt liv på sin mjölkgård i Savolax och vid sidan av sin akademiska karriär i nära 30 år fungerat som jordbruksföretagare och även som ”vanlig” företagare. Erfarenhet finns av arbete som mjölkbonde och handlare liksom inom grönsaksodling, växtförädling, skogsskötsel och maskinentreprenad. Med glimten i ögat konstaterar Kuhmonen att hemgården i Vesanto är hans nuvarande och kommande ”slutförvaringsplats”. Innan dess måste det dock funderas mycket på framtiden.

MÅNGA FRAMTIDER

– Alla producenter och odlare är företagare, och planeringen av den egna verksamheten liknar framtidsforskning. Företagarens uppgift är att sammanjämka kraven och möjligheterna i den framtida verksamhetsmiljön med de egna resurserna och målen. Och väga allt detta mot flera alternativa framtider,

för det finns inte bara en framtid, poängterar Kuhmonen.

I framtidsforskningen litar man inte enbart på historien och gör prognoser utifrån detta.

– Prognostisering skulle förutsätta att världen och människorna fungerar som en maskin och att alla historiska lagbundenheter skulle existera också i framtiden, så är det naturligtvis inte. Ju mer man funderar på framtiden, desto fler valmöjligheter öppnas i dag och desto mer kan framtiderna påverkas, berättar Kuhmonen.

LÅNGSAM FÖRÄNDRING

Enligt Kuhmonen har framtidsforskningen om livsmedelssystem några speciella drag som man bör komma ihåg innan snabba slutsatser dras. Sådana drag är konsumtionsmönstrens djupa rötter i kulturen och den långsamma förändringen av dessa samt fenomenens platsbundenhet och växelverkan med miljön. Grovt förenklat: I Savolax äter man garanterat muikkukukko (inbakad siklöja) fortfarande på 2030-talet. – Man måste ha den stora bilden av det man talar om klar för sig. När vi till exempel undersökte insektsmat och insektsproteiner för några år sedan var det en stor hajp kring ämnet och man glömde matkulturens betydelse. Det gjordes överdrivna bedömningar av vilken betydelse insekter kommer att ha i nära framtid, konstaterar Kuhmonen.

KOMPROMISSERNAS TID

Kuhmonen anser att ödesfrågan för hela jordbruket är genomförandet av en hållbar utveckling i ”FN-anda” och

uppnåendet av kompromisser. Vad man än beslutar sig för att göra kräver det att många saker förverkligas samtidigt.

– Verksamheten måste vara ekonomiskt lönsam, belasta miljön så lite som möjligt, vara socialt acceptabel och upplevas rättvis, kulturellt anpassad och stöda tillgången på mat. Även försörjningsberedskapen bör tryggas, eftersom risken med en dåligt fungerande värld nu är större än på länge.

Avgörande frågor för köttproduktionen är klimatförändringen, konsumentvanor och djursjukdomar enligt Kuhmonen. Även om det i den offentliga diskussionen förs fram massor av ”säkra” sanningar, betonar han att framtiden för mänsklig verksamhet alltid är öppen. Säkert är att det alltid finns motstridigheter och behov av kompromisser när man sätter sig in i frågor.

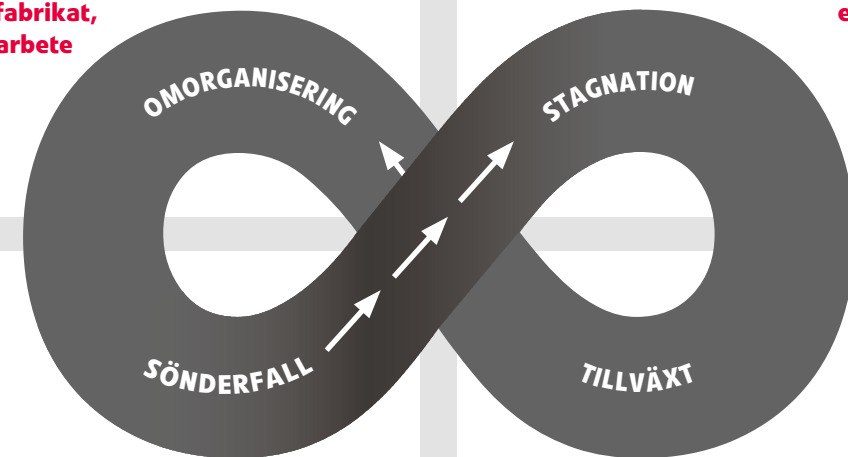
– Nötkreatur ses som en klimatbov. I den ena vågskålen finns en negativ klimat- och hälsotrend, i den andra en positiv kolbindning i vallodling samt de öppna landskap som betande nötkreatur upprätthåller liksom jordbruksmiljöns mångfald. Eftersom det finns beroenden och växelverkan mellan de olika sidorna, måste det till kompromisser. Det är beklagligt att den nuvarande samhällsdebatten inte når denna både och-nivå, utan frågan verkar vara antingen eller.

VILKET FINLAND?

Även i saker som anses självklara finns det alltså alltid flera alternativa framtider. Hur många alternativa framtider kan det finnas?

– Om vi till exempel ser på framtiden för finländsk köttproduktion 2040 så

Nya inriktningar, ny resursfördelning, nya idéer och halvfabrikat, mångsidigare arbete

Tillväxt, avskalning, resursökning

Etablering, koncentration av makt och resurser, enkelriktat arbete

Svält, sjukdomar, krig, kaos, kriser

ENLIGT PARET Kuhmonens undersökning har det finländska jordbruket genom tiderna utvecklats genom vissa återkommande utvecklingscykler. Varje utvecklingsperiod har – åtminstone hittills – omfattat en tillväxtfas, konsolideringsfas, brytningsfas där man ”stöter på en vägg” samt en omorganisationsfas. – **Nu** lever vi redan i konsolideringsfasen där ackumuleringen av resurser saktar av. Vid något tillfälle stöter vi åter på en vägg, men vad den väggen är och när den kommer, det återstår att se, funderar Kuhmonen i sitt anförande på Odlingssakademins 26.10.

Lyssna på Tuomas Kuhmonens funderingar om framtiden och om bland annat Kotietu-projektet i Odlingssakademins öppningswebbina-rium som hölls 26.10 (på finska). Du kommer åt inspelningen via den e-postlänk du fått. Om du ännu inte är med i Odlingssakademins kan du ännu anmäla dig för att få en länk till tidigare och kommande webinarier: atriatuottajat.fi/hankkeet/viljelyakatemia/

man hämta till exempel från Odlingssakademins. Jag försöker själv följa den lite grann. ■

VÄXT-FINLAND

Den kommersiella djuruppfödningen upphör och finländarna äter vegetarisk mat.

MILJÖ-FINLAND

Djuruppfödningen minskar betydligt och betjänares i första hand miljövärd.

HÄLSO-FINLAND

Produktion och förbrukning av rött kött minskar något.

FÖRSÖRJNINGS-FÖRMÅGE-FINLAND

Den utökade självförsörjningen för djurprodukter och produktions-satsningar främjar i första hand försörjningsberedskapen.

HUSDJURS-FINLAND

Man svarar på den ökade exporteft-erfrågan; djuruppfödningen och foderbehovet ökar betydligt.

KOTIETU-PROJEKTETS FEM framtidsbilder.

VEM?

Jaana Husu-Kallio

Kanslichef vid jord- och skogsbruksministeriet sedan 2012, medlem i Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) sedan 2012 och styrelseordförande 2016–2020.

Styrelsemedlem vid Helsingfors universitet 2010–2013 och dess ordförande 2014–2017.

Generaldirektör för livsmedelssäkerhetsverket Evira 2006–2012. Vice generaldirektör för EU-kommissionens generaldirektorat för rättsliga frågor och konsumentfrågor 2002–2006.

Jaana är doktor i veterinärmedicin, specialistveterinär inom smittsamma djursjukdomar, docent vid Helsingfors universitet inom livsmedelsmikrobiologi samt trädgårds- och växthusentusiast på fritiden.

Hur ska vi förbereda oss inför framtiden?

Vilka är möjligheterna för den finländska köttproduktionen?

Den finländska hållbara köttproduktionen är känd och uppskattad av såväl inhemska som utländska konsumenter. Arbetet integreras i de otaliga målen för hållbar utveckling som är vida uppskattad.

Vilka hotbilder står den finländska köttproduktionen inför?

Missförstånd och negativa föreställningar om köttproduktion. Imitationer och internationella kriser som även påverkar nationella åtgärder och konsumtionsbeteende.

Vilka utvecklingsområden finns inom den finländska köttproduktionen?

Att tydligare tillvarata styrkorna inom den finländska köttproduktionen både beträffande marknadsföringen i Finland och vid export. En mer rättfram kommunikation om hållbar verksamhet.

Vilka är styrkorna inom den finländska köttproduktionen?

En utmärkt situation vad gäller sjukdomar bland djuren. Ett starkt engagemang för biosäkerhetsåtgärder. Ett bra samarbete mellan producenter och myndigheter, ett exempel är salmonellaövervakningen som pågått under 25 år under hela vårt lands EU-medlemskap.

Jaana och Juha berättar om sin syn den finländska köttproduktionens framtid.

Vilka är möjligheterna för den finländska köttproduktionen?

Vi fortsätter att målmedvetet utveckla och marknadsföra vår hållbara produktionsmodell, säkerhet, kvalitet och hållbarhet. I och med digitaliseringen medför köttets äkta spårbarhet konkurrensfördelar.

Vilka hotbilder står den finländska köttproduktionen inför?

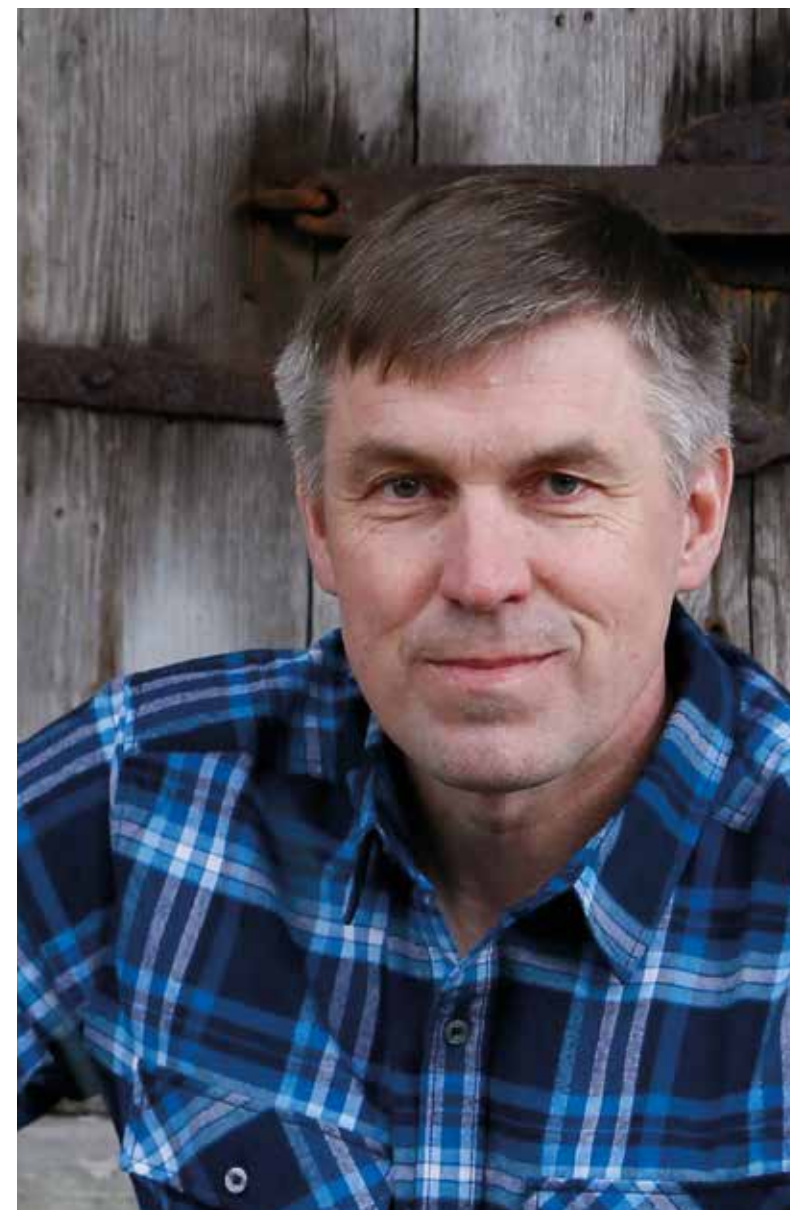
Att den inhemska efterfrågan minskar betydligt. De allt högre kostnaderna för industri och primärproduktion försämrar lönsamhet och utvecklingsmöjligheter.

Vilka utvecklingsområden finns inom den finländska köttproduktionen?

Exportvolymen och mervärde behöver utökas. Nya nyanser inom marknadsföring och kommunikation. I klimatskussionen måste den inhemska produktionen kunna försvaras.

Vilka är styrkorna inom den finländska köttproduktionen?

Finländskt kött produceras i samarbete med naturen, inte genom exploatering av den. Familjegårdarna är ryggraden inom hållbar verksamhet, både som producenter och som ägare.

VEM?

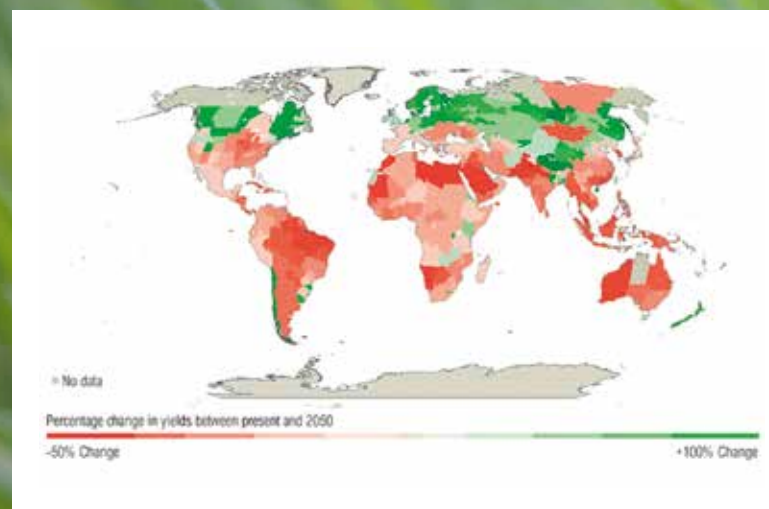
Juha Marttila

Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK:s ordförande

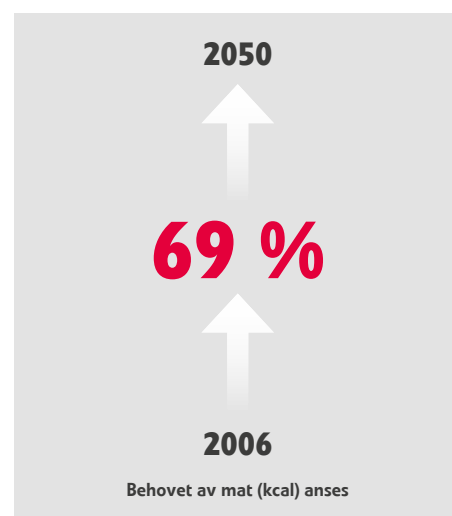
Juha är agronomie- och forstdoktor samt jordbrukare och nötköttproducent från Simo.

Klimatet förändras

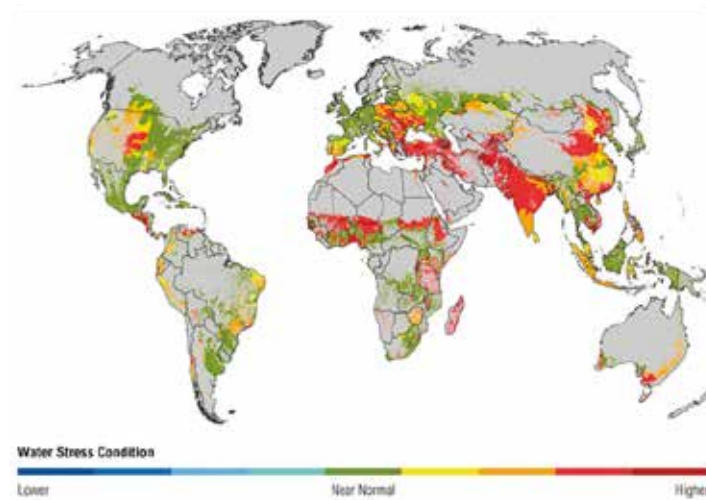
Vad innebär det för matproduktionen? Åtminstone det att vatten är en värdefull tillgång i Finland även i framtiden.

FINLÄNDSKA NATURFÖRHÅLLANDEN och vattentillgångar gör hållbar matproduktion möjlig även i framtiden. Skördenivåerna förutspås öka inom gröna områden och minska inom röda områden.

PÅ EN global nivå ökar bristen på tillräcklig vattentillgång inom många tätbefolkade områden som är viktiga för matproduktionen. Behovet av mat (kcal) anses öka med 69 procent från 2006 till 2050. Maten måste också produceras mer hållbart än idag.

Källa: World Resources Institute, <http://ow.ly/rpFMN>

TEXT: Sanna Kumpulainen, produktutvecklingschef, Best-In Oy

Finländsk hundmat från hjärtat av Savolax

Vid stranden av Kallavesi i Kuopio, tillverkar Best-In Oy näringsmässigt högklassig hundmat vars främsta råvara alltid är 100-procentigt finländskt kött.

Nötkreatur, grisar och fjäderfä som växt upp på finländska gårdar, morötter från mulljord, havre från åkrarna och lingon som plockats från moarna. Detta är några exempel på vad Best-In Oy använder som råvaror till sitt högklassiga färskfoder, råfoder och smakbitar.

Huvudråvaran i Best-In-hundmat är kött från finländska gårdar. Produkterna tillverkas av färskt kött, huvudsakligen från Atrias slakterier i Nurmo, Kauhajoki och Jyväskylä. Färskfodret innehåller även grönsaker, örter, bär eller spannmål som är källor till näringsfiber och kolhydrater samt naturliga vitaminer och mineraler.

Den korta tillverkningsprocessen garanterar färska produkter. Dagen efter slakt transporteras råvarorna från de slaktade djuren till Best-In-produktionen och tillverkas samma dag till färdig produkt. Dagen efter är produkterna klara att distribueras ut till butikshyllorna. Best-In-produkter säljs i cirka 1 700 dagligvarubutiker runt om i Finland. Du kan således smidigt handla hundmaten i samband med de egna matinköpen.

FÄRSKFODRETS FÖREGÅNGARE

Best-In:s historia tar sin början på 1970-talet i Kuopio. Företaget ligger fortfarande på samma tomt som vid starten. På den tiden utvecklade Atrias föregångare, Osuusteurastamo, den första produkten till husdjursmarknaden. Mustin Murkina lanserades 1977.

Under årens lopp har antalet hundar ökat: idag finns det cirka 700 000 svansviftare i Finland. Det har tillkom-

mit många raser utöver finsk stövare och spets samt övriga traditionella raser. Mustin Murkina har hängt med i utvecklingen och finns fortfarande i butikernas kylhyllor.

Utöver Mustin Murkina finns idag en omfattande Best-In-produktfamilj med färskfoder. I sortimenten återfinns alternativ för alla vovvar. Bland de nyare innovationerna återfinns den spannmålsfria serien Herkku, samt Tattari som lanserades på marknaden i oktober 2020, som är framtagen för att främja päls och hud samt matsmältningsskanalen.

Best-In är föregångare inom färskfoder. Då färskfodret är ett näringsmässigt högklassigt alternativ ökar tillverkningen globalt hela tiden. Produktutvecklingen baseras på husdjurens behov, hög köthalt samt senaste forskningsdata om näring för hundar och katter. Utan att kompromissa med det finska.

ETT FINLÄNSKT ALTERNATIV

Marknaden för husdjursfoder växer ständigt och kontrolleras huvudsakligen av internationella aktörer. Andelen finländsk tillverkning utgör endast åtta procent av marknaden. Det finns mer potential i de finländska råvarorna och kompetensen.

Styrkorna i Best-In Oy:s produkter är en hög näringsmässig kvalitet, säkra inhemska råvaror, hormonfrihet, spårbarhet och höga kvalitetskrav. Som garanti för företagets kvalitet och miljöansvar har företaget beviljats certifikaten ISO 9001 Kvalitetssäkring samt ISO 14001 Miljöledning. ■

BEST-IN OY

- En del av Atria-koncernen
- Omsättning 4,8 milj.€ (2019)
- Anställda 17 st.
- Tillverkar färskfoder
- En av Finlands största foder-tillverkare för husdjur
- Marknadsledande av färskfoder för hundar samt inhemska smakbitar.

BEST-IN FÄRSKFODER

- Färska råvaror
- Hög köthalt
- En fullständig måltid som ger hunden alla näringsämnen som den behöver
- Tillagas på svag värme i sin egen förpackning:
 - Utmärkt smältning i hundens matsmältningsskanal
 - Lågt svinn av vitaminer och mineraler
 - Hög mikrobiologisk kvalitet
- Förvaring i kylskåpstemperatur

VISSTE DU ATT?

- Idag finns det cirka 700 000 hundar och 600 000 katter i Finland
- Den finländska fodertillverkningen för hundar och katter uppgår till 12,2 milj. kg (2019)
- Foderimporten för hundar och katter uppgår till 67,4 milj. kg (2019)
- Marknadsandelen för den finländska produktionen uppgår till 8 % (€)

Med målet att vara ett ledande nordeuropeiskt livsmedelsföretag

Atrias strategiska mål är att förnya sig och växa till ett ledande nordeuropeiskt livsmedelsföretag. Världen och matmarknaden har förändrat sig, och idag är utmaningarna andra än för fem år sedan.

Enligt Atriakoncernens verkställande direktör **Juha Gröhn** är ledarskap framförallt verksamhetsförmåga, vettigt agerande, förståelse för förändringar på marknaden och snabbt utnyttjande av förändringarna. Tillväxten grundar sig på detta.

De viktigaste förändringarna i verksamhetsmiljön som påverkat den nya strategin gäller konsumenternas köpbeteende. I den finländska matkonsumtionen har det under de senaste åren observerats en glidning från rött kött mot fjäderfä och i någon mån också till växtbaserade proteinprodukter. I köpbesluten betonas allt oftare medvetenheten om ansvarsfulla val av mat och den ökade efterfrågan på färdigrätter och speciellt fjäderfäkött. Populariteten för Food Service-kanalen och handelns

egna varumärken ökar också. Under det senaste året har osäkerheten på marknaden påverkat utsikterna för livsmedelsbranschen.

– För framgång och tillväxt är det viktigt att vår ekonomiska prestationsförmåga är god. Vi satsar på våra varumärken så att konsumenterna ser dem som mest eftertraktade i branschen. Vi har goda kunder som vi håller fast vid och fördjupar samarbetet med. Vår personal är engagerad och kunnig, hos oss jobbar det bästa gänget i branschen. Vi vill vara en föregångare inom ansvarstagande och här har vi ambitiösa mål. Vi har också de bästa avtalsproducenterna, de är ivriga att utveckla sin verksamhet tillsammans med Atria, sammanfattar Gröhn.

– Utsikterna för utveckling av gris- och nötköttkonsumtionen är inte lika

goda som för fjäderfäkött. Marknaden för rött kött i Finland är dock betydande även i framtiden och därför utgör den kärnan i Atrias produktportfölj och produktutveckling även framöver. Rött kött är en viktig råvara för oss och vi vill absolut utveckla och förbättra lönsamheten för rött kött, fortsätter Gröhn.

– Vi tror på finländsk matproduktion och som en stor aktör tar vi ansvar för inhemsk produktion. Bygget av en ny fjäderfäfabrik i Nurmo är ett stort projekt och stärker vår ställning långt in i framtiden, konstaterar Gröhn. ■

I CENTRUM AV ATRIAS NYA STRATEGI FINNS SEX FOKUSOMRÅDEN SOM MAN KOMMER ATT SATSA PÅ REJÄLT UNDER STRATEGIPERIODEN:

1. Vi vinner inom **fjäderfä**
2. Vi expanderar inom **färdigmat**
3. Vi förstärker **Food Service**, inklusive snabbmat
4. Vi växer lönsamt i **Sverige**
5. Vi förbättrar lönsamheten för **rött kött**
6. Vi förbättrar leveranskedjans **effektivitet**.

"Vi tror på finländsk matproduktion och som en stor aktör tar vi ansvar för inhemsk produktion."

DEN HISTORISKA investeringen i fjäderfäfabriken stärker fjäderfägårdarnas verksamhetsförutsättningar även för kommande generationer.

Atria primärproduktion

Strategi 2026

Vår vision är att Atrias Primärproduktion producerar det renaste och bästa köttet i världen. Hur ska vi göra det? Genom att säkerställa konkurrenskraften för Atria familjegårdar.

SÅ SKAPAS VÄRLDENS BÄSTA KÖTTKEDJA

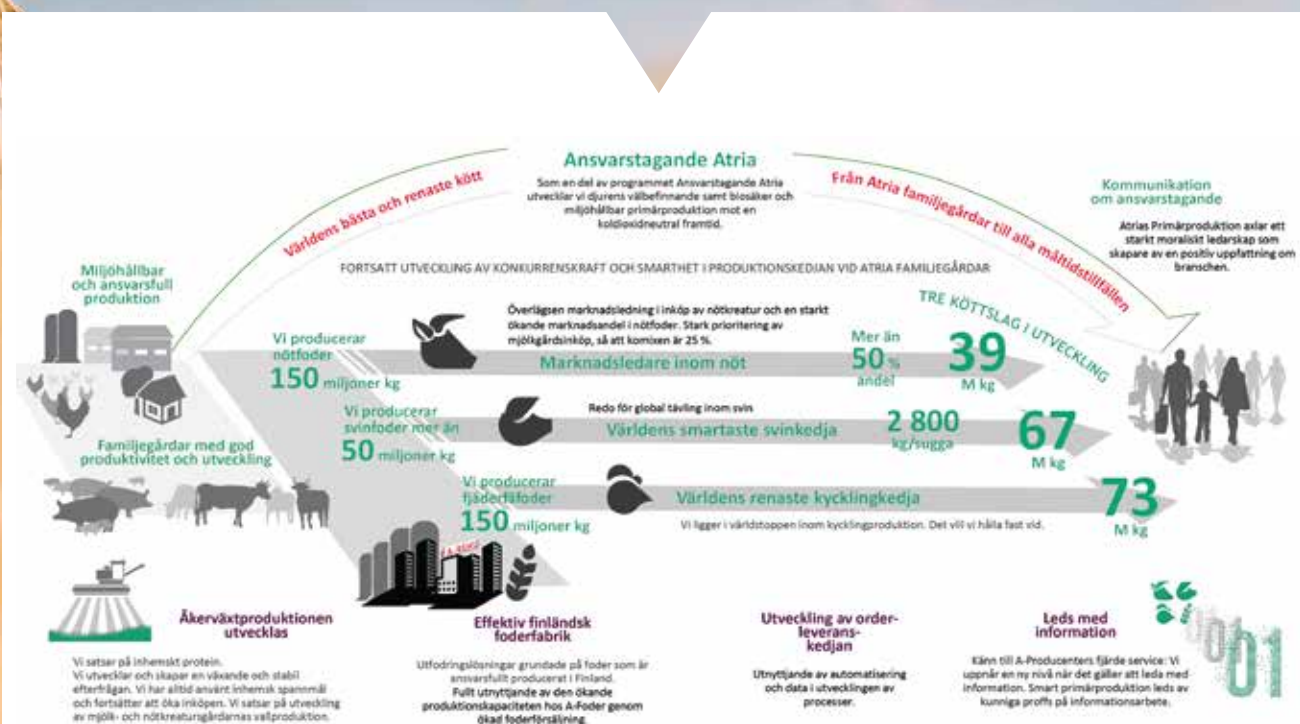
Styrkan i vår primärproduktion är en stark sammanhängande produktionskedja där utvecklingsarbete utifrån information samt utfodringslösningar grundade på ansvarsfullt foder tillverkat i Finland förenas med Atria familjegårdar

dars överlägset smarta och konkurrenskraftiga produktionskedja.

VÄRLDENS MEST ANSVARSFULLA OCH KONKURRENSKRAFTIGA HUSDJURSPRODUKTION SOM MISSION

Vi säkerställer konkurrenskraften för Atria familjegårdar med hjälp av inköp,

utveckling, utfodring och ledning med information. Vi och Atria familjegårdar gör vårt bästa för att var och en med gott samvete kan äta kött från Atria med vetskap om att det är producerat ansvarsfullt, säkert och med omsorg om djurens välbefinnande.

Djupaste integrationen från jord till bord – Smartaste produktionskedjan – Världens renaste och bästa kött

ATRIA
PRODUCENTER

TEXT: Laura Lindén, C2

“Jackpot” för kunden på varje tallrik

När konsumenten bokar bord på Gastrogrill Muré får han eller hon världens bästa, alltså finländskt, kött på tallriken varje gång. Det är så här som restaurangen är ett konkret skyltfönster för allt det goda som Atria gör.

När Gastrogrill Muré öppnades Högbergsgatan i Helsingfors den 1 juni, mitt under detta exceptionella år, var omständigheterna minst sagt osäkra. På grund av det nyliga utbrottet av covid-19 sköts öppnandet av restaurangen framåt med ett par månader. Dessutom finns det de som tror att ingen i Helsingforsregionen går på restaurang under sommaren.

– Vi litade kraftigt på att en restaurang som har tyngdpunkten på kött når framgång med högklassigt kött från Finland,

utmärkt service och bra förhållande mellan pris och kvalitet. Och det har visat sig vara korrekt, säger marknadsföringschefen för Atria Abp och verkställande direktören för Gastrogrill Muré, **Pasi Luostarinen**. Tilliten till att restaurangen skulle lyckas var stor även tack vare framgångarna som köttet från Atria uppnådde i World Steak Challenge-tävlingen 2018 och 2019.

Nu har det gått ett halvår sedan restaurangen öppnades och Luostarinen säger att den har hittat sin plats i restaurangvärlden i Helsingforsregionen.

KÖTTET ÄR i dry age-skåpet 6–9 veckor beroende på storleken och köttets kvalitet. Glasdörren är bra både för presentationen och i praktiskt avseende, eftersom man kan följa köttets kvalitet utan att öppna dörren eller ändra temperaturen.

Även om covid-19-begränsningarna som myndigheterna har infört har minskat antalet kundplatser från de 40 man hade till ömsom hälften, ömsom två tredjedelar, har man haft en ständig ström av gäster.

– I oktober hade vi 22 platser men ändå fick vi över 1 000 kunder. Åtminstone tills- vidare håller vi en takt där platserna för helgkvällarna blir utsålda en och en halv vecka i förväg.

VI INFRIAR VÅRT LÖFTE VARJE DAG

Omdömena i bordsbokningssystemet Quando som är populärt bland matälskare och även i återkopplingskanaler

Gastrogrill Muré har hittat sin plats i restaurangvärlden i Helsingforsregionen.

visar att även återkopplingen som restaurangen fått har motsvarat förväntningarna. ”Utmärkt mat och service, de berättar på väggen vilken gård maten

du äter kommer från.”, ”Hög nivå på servicen. Jag rekommenderar den verkligen”, ”Om du vill få fantastisk biff och trevlig service ska du styra kosan hit.

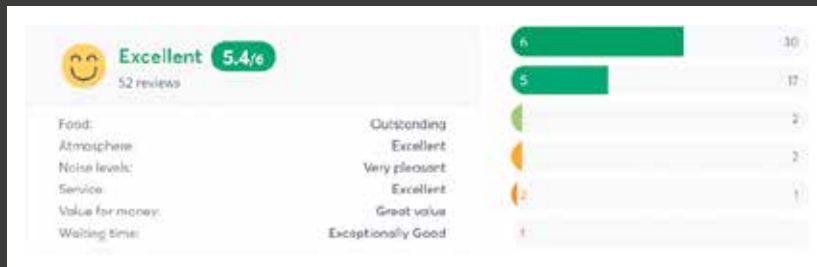
Biffarna är garanterat mörre.”, ”Perfect meat!”

Det är precis det här som Gastrogrill Muré vill ha. Att vi gång på gång ska få möjlighet att förverkliga Atrias påstående om världens bästa och renaste, finländska, kött.

Vi uppfyller vårt löfte om det bästa köttet till vilken kund som helst varje dag.

DET ÄR fantastiskt att läsa omdömena om Gastrogrill Muré. Den 2.11.2020 fanns det 52 omdömen i bordsbokningssystemet Quando och medeltalet för restaurangen var Excellent 5,4/6. Medeltalet för Google-omdömena var utmärkta 4,7/5.

– Vi uppfyller vårt löfte till vilken kund som helst varje dag. Vårt dagliga utbud är vår styrka. Konkurrenterna kan ha en ”råvarujackpot” ibland men hos oss får konsumenten alltid världens bästa finländska kött, säger Luostarinen.

TRANSPARENS OCH SPÅRBARHET

Förutom en utmärkt smakupplevelse får kunderna även något annat i Muré: transparens och kvalitet, med gårdsspårbarhet. Gården går att spåra för varenda nötkötts- eller fågelbit. För grisarna pågår arbetet ännu.

– Restaurangen anger vilken gård en entrecôte, innerfilé, ytterfilé, prime rib eller steken i din tartar kommer från. Om köttet byts ut under dagens lopp, byter vi även namnet på tavlan, bekräftar Luostarinen. Om kött från en viss gård serveras

i Muré läggs gårdens namn och ort till på tavlan på restaurangväggen.

Så förutom uppgifter om gården får konsumenten ännu mer information om det kött som står till buds. Kökschefen **Teemu Boman** har som uppgift varje dag att bedöma smakstyrkan, mörheten och marmoreringsgraden för det kött som erbjuds, på en skala från 1 till 10. Han låter köttet från Atriagårdarna mogna i dry age-skåp och väljer de bästa bitarna för servering från dem. Dessutom har noggranna val redan gjorts vid Atrias slakteri i Jyväskylä där man väljer de bästa bitarna av de bästa bitarna för restaurangen.

– Alla har sina egna favoriter. Ingen särskild ras framhävs vid valet utan köttet väljs enligt vad det har för kondition på dagen i fråga. Rasen kan vara vilken som

helst, från holstein till hereford, biff- eller mjölk kreatur, men huvudsakligen använder vi kvigor. De har de ytterst goda smakegenskaperna som vi hittar i ungdjur, säger Luostarinen med lite skryt i rösten.

GODA NYHETER FÖR PRODUCENTERNA

Enligt Luostarinen har Gastrogrill Murés dagliga verksamhet och köttspecialiteterna man har haft ett par gånger, varit en väldigt bra sak för Atrias image i Helsingforsregionen.

– Jag hoppas att Muré kommer att vara en trevlig överraskning och en källa till stolthet även för många av våra producenter. Vi håller på att ta fram en medlemsförmån till Gastrogrill Muré för medlemmarna i Andelslagen Itikka och Lihakunta. ■

Chokladkvigan och wagyu var en hård öppning

En eller ett par gånger i månaden serverar Gastrogrill Muré något lite mer speciellt, förutom sitt vanliga utbud. De specialiteter man eftertraktat för restaurangen i höst har varit chokladkvida och finländsk wagyu-biff.

– Båda var bra för oss och en succé. Vi sålde slut på dem i förväg på bara några dagar, säger verkställande direktören för restaurangen och marknadsföringschefen för Atria, **Pasi Luostarinen**.

Chokladkvigan är normalt bekant som en exportprodukt men restaurangen byggde upp sin första specialmeny – chokladmenyn – kring den och menyn stod till buds bara under två dagar i september. Menyn innefattade rökt bröst samt tartarstek av chokladkvida, filé som huvudrätt och en efterrätt med choklad.

– Chokladkvigan är verkligen delikat, med en myskattig, sammetslen och verkligen mjuk smak, och skiljer sig från mängden. Verkliga chokladvänner lyckades uppenbarligen även urskilja en viss bitterhet som man finner i choklad, säger verkställande direktören för Gastrogrill Muré, Pasi Luostarinen om återkopplingen.

Hemligheten med chokladkvigans smak är att det högklassiga gräsfodret som ges till kalven kompletteras med finländsk choklad. Från 2,5 månaders ålder stiger mängden choklad i foderblandningen först till 150 gram och slutligen till 300 gram om dagen. Chokladen passar för nötkreaturens matsmältning och de tycker mycket om den.

När Muré fick sina första ytter- och innerfiléer av holstein-wagyu-korsningen var Helsingforsregionens matintresserade på alerten. Wagyu är känt för sin mjuka smak, marmorering och mörhet så det var inte oväntat att filéerna gick åt som smör i solen.

– Det säger mycket om hur mycket kött som gick åt att de som ville smaka behövde ringa, boka bord och reservera sin biff två veckor i förväg. Vi sålde slut på allt vi fick in på två kvällar, i förväg, säger Luostarinen sammanfattningsvis.

TEXT: lida Huhtala, marknadsföringsplanerare, Atria Producenter

Framtidens producent 2050

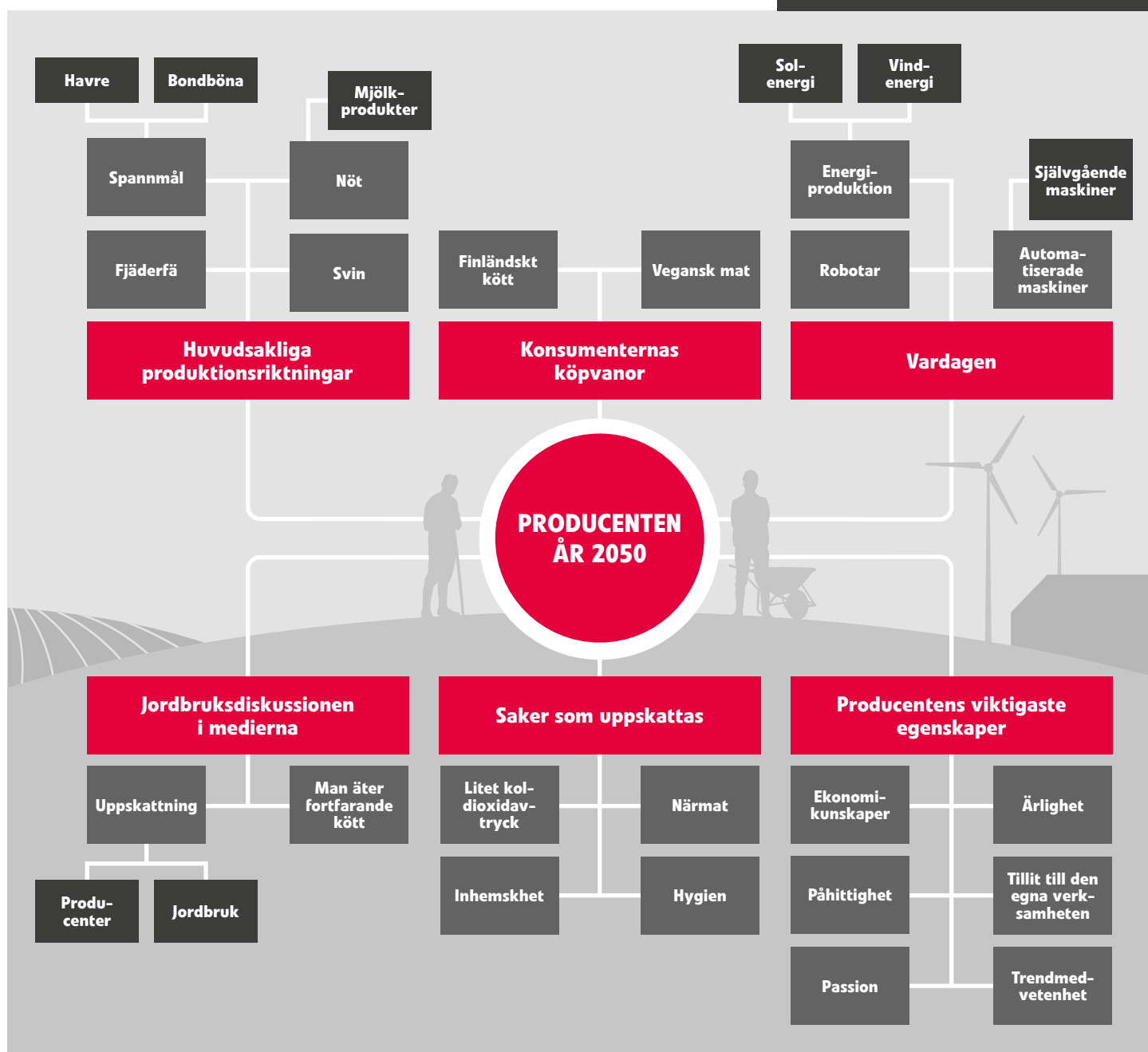
Världen förändras allt snabbare och det är absolut nödvändigt att vi alla för en fördomsfri och visionerande diskussion om framtiden.

Coronapandemin har väckt diskussioner om försörjningstrygghet och självförsörjning. Befolkningen växer i världen

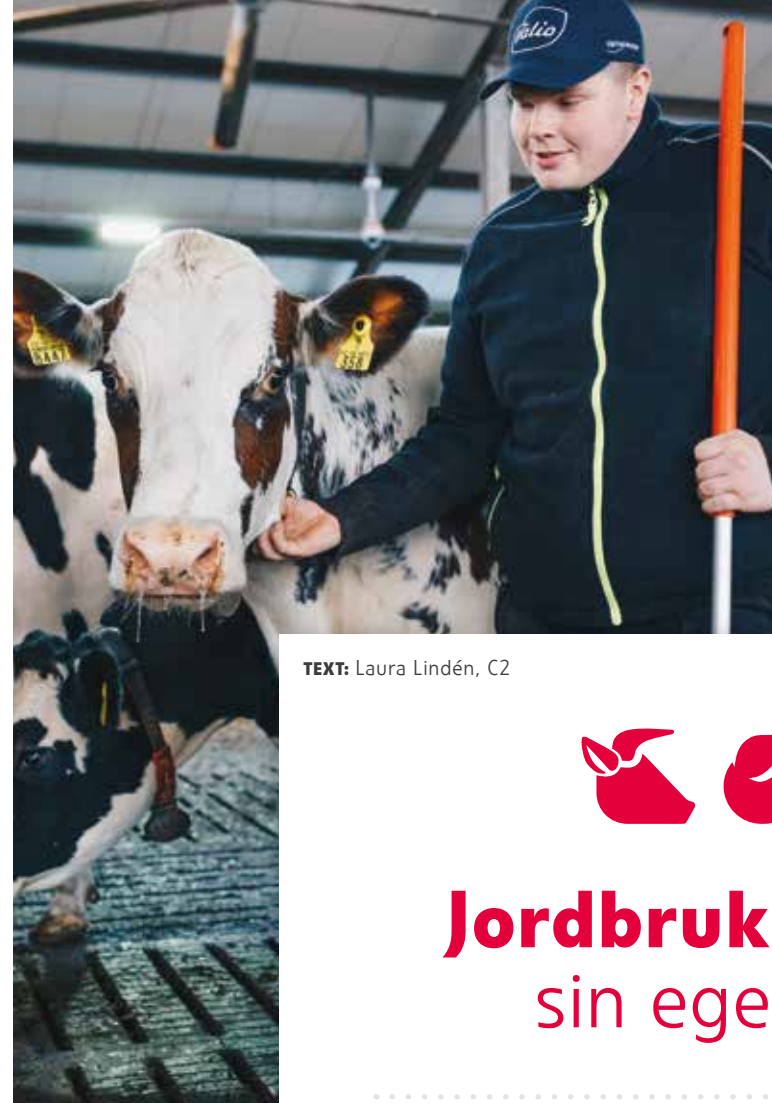
och i vissa delar av den är odlingsförhållandena ohållbara på grund av torka eller andra omständigheter. Därför kommer tillväxtkraven för odling och livsmedelsproduktion att öka betydligt på nordliga områden som Finland under de kommande decennierna. Det finns efterfrågan på

produkterna från finländarnas åkrar och yrkeskunniga producenter behövs nu och i framtiden.

PÅ A-FODERS Instagram-avdelning Stories frågade vi producenterna vad de tänker om jordbruksproduktionen år 2050.

TEMA: FRAMTIDENS PRODUENTER

TEXT: Laura Lindén, C2

Jordbrukare formar sin egen framtid

Vi kan inte sitta och vänta på att kristallkulan ska visa vad vi ska göra i framtiden. Istället fattar vi ständigt beslut som gestaltar framtiden. Läs om med vilka förhoppningar och planer våra unga jordbruksföretagare skapar en framtid för sig själva och kommande generationer.

>>

”Man kan också ha andra perspektiv på livet”

Eftersom marknaden är mättad på mjölk, koncentrerar sig gården i Ilomantsi på att effektivisera produktionen och förbättra lönsamheten.

Jordbruksföretaget Liepala grundades för 5 år sedan när pappa **Jari Puhakka** bad sin son **Ville Puhakka** att vara med och planera utvidgningen av familjens mjölkgård. Samtidigt inleddes den stegvisa generationsväxlingen på gården. Nu har gården en lösdriktsladugård med mjölkkningsrobot och 100 ha odlingsjord.

Trots att Ville är en av gårdens tre ägare, blev gården hans fasta arbetsplats och hem först den här sommaren. Yrskesskolan, armén, högskolestudier och utbytesstudier har hållit den unga företagaren borta från hemmet.

– Längs med vägen hade det varit möjligt att börja jobba någon annanstans, men jag har alltid återvänt till hemgården, konstaterar Ville.

NYA SYSTEM

På gården funderar man nu över hur ägandeförhållandena ska ändras. Ville och hans hustru Kaisa Peura utexaminerades på våren från Seinäjoki yrkesskola som agrologer. Överförandet av verksamhetsansvaret till den unga generationen har inletts på så sätt att pappa Jari med familj på våren flyttade till stan, medan Ville och Kajsa flyttade in på gården.

REDO FÖR FRAMTIDEN

På gården har man gjort investeringar som underlättar arbetet och man har haft som målsättning att hela tiden expandera verksamheten.

– Vi hade planerat att installera en robot till och fördubbla djurens antal. Åkerarealen gjorde det möjligt, men situationen på mjölkmarknaden inte. Nu måste vi fundera på huruvida vi kan utnyttja den åkerareal vi har effektivt, eller om det är

lönsammare att avstå från de arrenderade åkrarna längre bort, säger Puhakka.

HÄLSAN ÄR VIKTIGAST

Tidigare strävade man på gården efter att producera så stora litervolymer som möjligt men på grund av överproduktionen satsar man nu på att öka halterna.

– Vid bearbetningen är nu hälsan, hållbarheten och halterna de viktigaste faktorerna. Det bästa sättet att förbättra lönsamheten är att satsa på djurens hälsa, och när det gäller halterna är det viktigaste vad man utfodrar med och hur mycket, säger Puhakka.

FÖRTROENDE

I våras blev Liepalas gård kund hos Atrias djurförmedling. Men så länge som den nya ladugården funnits har man beställt mineraler och andra fodermedel från A-Foder. Även de allfoderkomponenter och det robotfoder som används har man huvudsakligen beställt från A-Foder, fast man emellanåt har testat även andra leverantörer. En viktig del av samarbetet är utfodringsplanerna som erhålls från Atria Nöt-producenttjänsten.

– Målsättningen är mjölk med utomordentliga halter, vilket man försöker uppnå med en sådan utfodring som ger bästa möjliga ekonomiska resultat för gården, utan överutfodring. På våren pratade vi med Laura Turunen, kundrelationschef vid producenttjänsten, om att man borde ta foderprov oftare, vilket nu är en av utvecklingsmålsättningarna, säger Puhakka.

Framtidens företagare måste enligt Puhakka kunna hantera helheter, vara systematisk och ha ekonomiskt kunnande.

– Konsumtionsvanorna ändras och det måste vi företagare bara anpassa oss till. ■

TRE TIPS

- 1 Utvärdera de befintliga resurserna och fundera på om du använder dem förståndigt.
- 2 Genom att satsa på utfodringen kan man förbättra produktionen, men överutfodring leder till ekonomiska förluster.
- 3 Följ konsumtionsvanorna och fråga dig själv huruvida du producerar det som konsumeras. Fatta investeringsbesluten i enlighet med det.

”Tanken att jag, trots beslutet att stanna hemma som heltidsföretagare, inte får sluta skaffa mig information och följa upp nya saker, har vuxit sig allt starkare.”

”Monstruösa Excel-planer har gjorts upp”

Att ha ett slaktsvinstall är en affärsverksamhet som alla andra. Målsättningen är en företagareverksamhet som är balanserad, ger ordentlig lön och som man inte tröttnar på.

Katias Isoaho lever ett spännande och hektiskt skede. För tillfället låter den 23-åriga företagaren bygga ett eget slaktsvinstall på 3 000 m², Isoahon Tila Oy i Kalajokki. Svinstallen byggs bredvid den slaktsvinstall-enhet (Latva-Aho Oy) som ägs av Katias farbror, där Katia redan sedan tidigare ansvarar för skötseln. Målsättningen är att de första smågrisarna anländer i januari.

– Eftersom jag tycker om djur och aldrig har varit rädd för smutsigt arbete har jag sedan jag var ungefär 13 år jobbat och fått lön på den så kallade hemgården. På gården finns det arbeten av alla de slag, jag har fått göra allt möjligt. Det är meningen att jag någon gång ska ta över hemgården. Det här är vårt sätt att inleda generationsväxlingen, berättar hon.

ENKELT OCH FUNGERANDE

Efter att de senaste 10 åren uppehållit sig i olika svinstall vet Isoaho exakt vad man under inga omständigheter får göra, men också vilket slags företag och hon själv vill driva.

– Mitt koncept bygger på att hela svinstallen med 1 900 platser ska vara så lättskött och fungerande som möjligt, både för djur och för människor. Avsikten är att ha en fast anställd som hjälper till i båda svinstallen, så att jag själv kan fokusera på att driva verksamheten. Då blir det också tid över att återhämta sig. Det här ska vara en trevlig arbetsplats för alla, berättar Isoaho.

SATSNINGAR PÅ FRAMTIDEN

Som den största utmaningen för sin framtida företagareverksamhet ser Isoaho oförutsedda förändringar i stödvillkor

och lagstiftning. Därför har hon i den utsträckning det är möjligt förberett sig på förändringar.

– Djurlagstiftningen kommer inte att bli mindre sträng, så jag har gjort båsen lite större än nödvändigt, precis 1 m²/slaktsvin. Jag har också reserverat plats för att det i framtiden kommer att behövas mer automatik och maskiner. Svinhuset kommer bland annat att utrustas med ett arbetstidsövervakningssystem och som en stor engångsinvestering en ströautomat, vilket är en satsning på djurens välmående och reducerar onödigt fysiskt arbete. Fördelarna är att djuren mår bra och att människorna har tid att koncentrera sig på att sköta djuren, sammanfattar Isoaho.

KORREKT INFORMATION

Katias vision är att man i framtiden lär ut allmän jordbrukskunskap i grundskolan. Enligt henne är det motsägelsefullt att konsumenternas grundinformation kan vara felaktig, trots det tilltagande intresset för matens ursprung.

– På min gård kommer det att finnas ett showroom, där människorna kan titta på svinen och få information utan att äventyra biosäkerheten. Mitt svinhus kommer ända från början att vara antibiotikafritt och jag vill vara bland de första som testar nya saker.

Isoaho, som nästa år blir färdig som agrolog på ekonomisidan, hoppas att hon i framtiden får normal respekt och ordentlig lön för sitt arbete.

– Även branschinternt behövs det mer öppenhet och informationsutbyte, speciellt på ekonomisidan. Att bygga svinhuset betyder för mig själv ett livslångt engagemang för denna sak. Det här känns som ett rätt beslut. ■

TRE TIPS

- 1 Arbetet får inte vara för tröttsamt. Företagarens egen hälsa och ork är livsviktigt för företaget.
- 2 Håll koll på Excel-tabellerna. När man en gång har gjort upp tabellerna är användningen av dem snabb och informationen sparas. Dessutom är det lätt att ta fram informationen igen.
- 3 Man kan också utveckla sig själv genom att övervaka arbetstiden: du ser vart tiden går och hur mycket. På grundval av informationen är det lättare att fundera över vad det lönar sig att använda tiden till och vilka saker maskinerna kan ta hand om.

”Jag vill vara bland de första med nya grejer.”

”Man måste förändras med världen”

Olli Koskilahti är övertygad om att livsmedelsproduktionen har en framtid så länge som människor måste äta – om det så är gräshoppor.

När bröderna Olli, Kalle och Ossi Koskilahti köpte Koskilahtis gård av föräldrarna på våren 2016 och blev gårdens 17:e husbönder, beslutade man genast att utvidga verksamheten med en ny kycklinguppfödning. Olli Koskilahti är en kycklinguppfödare i andra generationen som bor på hemgården tillsammans med sin hustru och dotter. I den gamla hallen i samband med hemmet och i den nya hallen som har byggts längre bort i skogen, kan man för tillfället föda upp 75 000 kycklingar.

– Varje generation måste bygga någonting som man kan leva av. Farfar byggde ladugården, pappa hönshuset och vi byggde ett nytt hönshus, berättar Olli Koskilahti.

Bröderna har redan sökt miljötillstånd för nästa hall, som skulle möjliggöra sammanlagt 120 000 fåglar på gården. Ännu är den nya utvidgningen inte aktuell. Olli spekulerar att det nya utvidgningstillståndet kommer att beviljas tidigast om 5 år. Han anser att det enda sättet att expandera den egna gårdens verksamhet är att höja antalet dunungar.

För tillfället håller man på att ändra bolagsformen på gården från jordbruksföretag till aktieföretag. Dessutom har bröderna ett separat företag som producerar flis för uppvärmning, som också värmer upp hönshuset. Olli själv ser kycklinguppfödningen som en framtidsbransch.

– Kyckling är ett hälsosamt alternativ. Det ger avkastning med mindre besvär än andra produktionsdjur och det är en ren verksamhet. De dagliga fysiska göromålen håller sig inom gränserna, även om man måste ha jourberedskap dag och natt.

DET SOM FUNGERAR BEHÖVER INTE REPARERAS

När Koskilahti jämför kycklinguppfödningen som hans föräldrar startade 1986

med dagens, konstaterar han att de stora dragen är oförändrade, även om vissa saker görs lite annorlunda. Mer sofistikerad informationsteknik införs även i den gamla hallen som förbättras bland annat med nya larm. Koskilahti är nöjd med att Atria redan från början har styrt kycklingproduktionen väl.

– När man är kontraktproducent, kedjan är sluten och verksamheten från början har varit precis, har man aldrig behövt åtgärda en dålig situation. Framsteg genom små förbättringar.

FODEREXPERIMENT

En av de kommande förbättringarna har att göra med Atrias strävan att ersätta soja med inhemskt protein i kycklingfodret. På Koskilahtis gård har man nyligen genomfört ett försök, där man tog reda på hur mycket ärtor som maximalt kan användas i uppfödningfodret.

– Med maximalmängden för tillfället har tillväxten varit god. Också hallens golv och ströet har förblivit bra. Det är fördelaktigt för hela kedjan om foderpriset kan sänkas samtidigt som inhemskheten höjs.

Det finns en mängd planer för att underlätta vardagen på gården och förbättra uppfödningssäkerheten. Det blir mer fjärrövervakning och larm, och i den gamla installeras kameror. Avsikten är att höja skördenivån för åkrarna genom bland annat växelbruk, och användning av solpaneler för att producera energi för kylning ska utvärderas.

Man hoppas också att verksamheten på släktgården som har pågått sedan 1549 ska fortsätta. Som tur är finns det ordentligt med plats på skogstomten i Lappo.

– Vem vet, kanske den nya generationen startar en "gräshoppsuppfödning" eller nåt, säger Koskilahti med ett skratt. ■

TRE TIPS

- 1 Det lönar sig att diskutera med andra producenter. Om någon hittar på en liten grej som ger en fördel, är alla redo att lyssna.
- 2 Om man har möjlighet lönar det sig att göra en större investering. "Ingen produktionsanläggning går bra om man inte investerar."
- 3 När kycklinguppfödningen var en ny bransch på åttiotalet, var det vissa som nedvärderade den, men inte nu längre. Man måste förändras med världen och aldrig döma ut det som är nytt.

”Ingenting händer av sig själv, men någon verklig rädsla känner jag inte. Man måste sköta sakerna väl.”

”Nycklarna till lyckan har vi redan fått”

På ekospannmålgården i Vichtis är det snart dags att anskaffa dikor. Med hjälp av djuren är det meningen att utveckla gården till en enhet för hållbart och förnybart jordbruk, vars delområden stöder varandra.

När Eliisa och Mika Malin år 2007 köpte Verelä ekogård av Eliisas föräldrar, sysslade man med vitlöksproduktion och direktförsäljning av spannmål på gården.

– Vi förstod snabbt att den här verksamheten var omöjlig för oss. Vi hade småbarn och direktförsäljning är inget lätt arbete. År 2013 slutade vi med vitlöken och direktförsäljningen av spannmål och började utveckla spannmålsodlingens produktivitet, berättar Malin.

I familjen med två agronomer har intresset att förbättra markens bördighet varit stort. Växelbruket har utvecklats och mellangröda togs med som en del av gårdens produktion redan från början. Jordförbättrare och ekogödsel har köpts in, eftersom det i närheten av Helsingfors bara finns en handfull nötboskapsgårdar och gödsel därför inte alltid är tillgängligt. För ett par år sedan gick familjen Malin sedan med i Carbon Action-projektet vilket gav nya nätverk och information om kolbindning i åkerjorden.

– För att verksamheten ska förbli vettig strävar vi målmedvetet efter ett gott skörderesultat och ekospannmål av god kvalitet. Vi har gjort mellangrödeblandningarna mångsidigare och nu lär vi oss hur vi kan reducera plogningen och förbättra växttäckningen. För tillfället planeras en våtmark och ett skalbaggsåsförsök, och vi drömmer om ett agroskogsförsök, säger Malin.

DIKORNA KOMMER

Men den största förnyelsen i den närmaste framtiden är att man efter moget övervägande har beslutat att anskaffa dikor till den 150 hektar stora gården och planeringen av lösdriftsladugården har redan inletts. Om allt går enligt plan så lämnar

makarna Malin in en investeringsstödsansökan i januari och byggnadsarbetarna börjar på sommaren.

– Med hjälp av djuren får vi en bättre fungerande helhet: betande nötkreatur är effektiva med tanke på kolbindningen och förbättrar gårdens mångfald. Vi kan utnyttja gårdens "leråkrar" som betesmark, vi får halm och gräs för djuren och gödsel för spannmålsproduktionen, planerar Eliisa.

KONTAKT MED KONSUMENTERNA

När det gäller gårdens ärenden agerar makarna Malin i nära samarbete. Målsättningen är att beakta mångfalden och miljöfrågorna vid planeringen av produktionen, utan att glömma bort produktiviteten, samt att öka konsumenternas medvetenhet om hur den finländska köttproduktionen ser ut.

– I storstadsregionen ser man inte längre nötkreatur på bete. Vi vill att människorna får kontakt med livsmedelsproduktionens realiteter och bidra till mer kulturlandskap och landsbygd igen. Vi tror att hjälp finns tillgänglig. Genast när vi antydde att vi eventuellt skulle ta djur, erbjöd Atria sig att hjälpa till, gläder sig Malin.

MATSÄCK FÖR FRAMTIDEN

Makarna Malin är övertygade om att man genom målinriktade och förståndiga investeringar kan se till att gårdens marker förblir bördiga och produktiva även för nästa generation.

– Det skulle vara fint att i framtiden kunna säga till sina barn att "den här matsäcken räcker nog för er också". Vi är tillförsäkrade om positivt stämde. Om man inte försöker så får man ingenting. ■

Eliisa Malin verkar som planerare på BSAG och håller i januari en föreläsning om mellangröda i odlingsakademien. Anmäl dig.

TRE TIPS

- 1 Att ordna finansieringen kräver gott samarbete med banken. Kraftiga investeringar får inte vara så kraftiga att de stryper övrig verksamhet.
- 2 Var inte rädd att samarbeta med andra jordbrukare och experter.
- 3 Gårdarna har en unik möjlighet att genomföra konkreta åtgärder, att binda kol och påverka naturens mångfald. Som individer har vi större möjligheter att påverka än många andra. Man bör njuta av den möjligheten.

”Att grubbla gör inte saker och ting bättre. Man måste vara målmedveten och ställa målsättningarna tillräckligt högt.”

A-Producenter 20 år

Den 29.12.2000 överfördes Atrias anskaffning av kött överfördes till ett bolag som ännu i dag till sin volym är störst, i fråga om både svin- och nötanskaffning. Och framtiden då? Vi frågade A-Producenter Ab:s och A-Foder Ab:s verkställande direktör Reijo Flink.

A-PRODUCENTER AB:S OCH A-FODER AB:S VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR REIJO FLINK, VILKET SLAGS FRAMTID SER DU FÖR A-PRODUCENTER?

– A-Producenter Ab är det enda bolaget i Finland som är verksamt ”från Hangö till Utjsoki” inom köttanskaffning och utvecklingsarbete för primärproduktionen. Bolaget är till sin volym störst, i fråga om både svin- och nötanskaffning. Dessutom har bolaget en ovanligt yrkeskunnig och engagerad personal. Mot bakgrund av dessa faktorer ser jag att bolaget har en mycket stabil framtid och bra tillväxtmöjligheter. Dessutom har bolaget en omfattande och mycket yrkeskunnig producentbas inom primärproduktionen. Och efter inköpet har vi det största bolaget för industriell köttförädling och marknadsföring av kött i hela landet, Atria. Dessutom blir A-Producenters verksamhet mångsidigare tack vare A-Foder Ab som ingår i samma koncern. Den här kopplingen ger ovanligt stora förutsättningar för att utveckla samarbetsgårdarnas och A-Producenters verksamhet inför de kommande årtiondenas utmaningar.

VILKA HAR DE STÖRSTA SVÅRIGHETERNA VARIT I BOLAGETS HISTORIA?

– De största svårigheterna upplevde vi närmast under de första verksamhetsåren då vi behövde finslipa och anpassa de olika andelslagens långvariga och i viss mån olika verksamhetssätt. Under tiden har vi även varit tvungna att minska personalen. Dessutom har nedläggningarna av slakterierna och centraliseringen av slakteriverksamheten utgjort svårigheter. Det har varit något som kraftigt har påverkat producenter och delvis de tjänstemän och förtroendevalda som arbetat inom områdena i fråga. De här åtgärderna var nödvändiga på grund av

strävan att minska kostnaderna och på grund av den tekniska utvecklingen men det var mycket svårt vid de tidpunkterna. Även det att vi har ett stort och omfattande verksamhetsområde kan föra med sig sina egna utmaningar. De har ändå varit lättare att hantera eftersom vi har haft ett gemensamt mål.

FINNS DET NÅGOT DÄR VI TYDLIGT HAR VARIT FÖREGÅNGARE?

– Vi har absolut varit en stor föregångare i det att vi har kunnat skapa en enhetlig verksamhetsmodell och -kultur för hela landet. På samma sätt har vi kunnat fatta administrativa beslut kring ett enda styrelsebord. Det har effektiviserat verksamheten och gjort beslutsfattandet snabbt och effektivt. Dessutom

Det har ändå varit lättare att hantera utmaningarna eftersom vi har haft ett gemensamt mål.

har vi kunnat föra ut resultaten av vårt utvecklingsarbete till alla regionerna i landet och vi har kunnat ge våra bästa kunskaper till alla gårdarna, oavsett var de är belägna eller hur stora de är. ■

HISTORIA

- Atria samt andelslagen Itikka, Lihakunta och Österbottens Kött grundar ett gemensamt bolag för köttanskaffning, A-Producenter Ab.
- I början av 2000-talet uppgår köttproduktionen i Finland till 340 miljoner kilo. A-Producenter köper cirka en tredjedel av landets köttproduktion – Bolaget blir landets ledande köttanskaffare.
- Före det nya bolaget svarade andelslagen för Atrias köttanskaffning, rådgivning och tjänster åt producenter, som förmedling och transport av djur samt hälsovård. Det nya bolaget A-Producenter förbättrar möjligheterna för Atrias hela anskaffningskedja i den allt mer internationella konkurrensen.

En återblick

Raimo Murtoniemi och **Lasse Åberg** har arbetat inom Atrias primärproduktion sedan 1980 och har sett den finländska primärproduktionen både före och efter att det gemensamma bolaget för köttinköp grundades. – Det var en bragd att vi fick igång samarbetet med andelslagen och slog ihop våra krafter. Jag tycker verkligen att det rationaliserade allt arbete som vi gjorde, konstaterar Lasse Åberg som numera arbetar som försäljningschef för A-Foder. – Jag började arbeta på fabriken i Itikanmäki och redan efter ett halvår ringde dåvarande inköpschefen och sade att jag kunde börja jobba i Vindala följande dag. Jag flyttade till Vindala och sedan dess har jag fått jobba med köttinköp. Det nya bolaget ändrade inte mycket i mitt liv – kollegorna och cheferna förblev desamma. Det har annars även varit tydligt att den enda sak som förblir konstant inom jordbruket är att saker förändras, säger Raimo Murtoniemi. Han är kundrelationschef inom Atria Nöt-kedjan.

Den största investeringen i Atrias historia – 155 miljoner euro i utökning av fjäderfäproduktionen

Atria har beslutat att förverkliga expansionen av fjäderfäproduktionen. Värdet på anläggningen som ska uppföras i anslutning till anläggningen i Nurmo uppgår till ca 155 miljoner euro och kommer att inkludera slakt, styckning och paketering. Investeringen beräknas öka Atria Finlands produktionskapacitet med cirka 40 %.

Kyklingkonsumtionen har under flera år ökat kraftigt i Finland. Under 2010–2019 ökade kycklingkonsumtionen med nästan 4 % per år. Den globala fjäderfäproduktionen och -konsumtionen har nästan fördubblats under de senaste 15 åren och Kantar TNS köttkonsumtionsbarometer förutspår en fortsatt stor ökning av konsumtionen i Finland. Konsumtionen av kycklingkött förutspås fortsätta öka under de kommande åren, både som färskt kött och som köttprodukter och färdigrätter som innehåller kyckling.

Den nya produktionsanläggningen svarar på den ökade efterfrågan och stärker Atrias roll som marknadsledare för fjäderfäproduktionen i Finland. Den nya fabriken och den ökade kapaciteten ger Atria möjligheten att även öka exporten av fjäderfäprodukter. Investeringen möjliggör en utveckling av produktsortimentet till ännu fler förädlade produkter.

– För cirka ett år sedan startade vi ett planeringsprojekt för den nya fabriken och ansökningsprocesserna för myndighetstillstånd. Fjäderfäproduktionen i Nurmo måste moderniseras och kapaciteten ökas för att bättre kunna svara på framtida konsumentbehov. För att kunna stärka vår position som den främsta kycklingproducenten i Finland har vi beslutat att göra den enskilt största investeringen i företagets historia, säger **Juha Grön**, vd för Atria-koncernen.

Enligt Grön är Atrias konkurrensfördel deras helt antibiotikafria kyckling som uppskattas av konsumenterna. – Köttets inhemska ursprung är en hederssak för oss och på de flesta av våra förpackningar för kycklingprodukter anges även vilken gård köttet kommer ifrån. Den nya teknologin gör det möjligt att ange gården på förpackningen för alltfler produkter, konstaterar Grön.

– Dessutom är den nya produktionsteknologin ännu miljövänligare. Vi kan nu minimera matsvinnet i produktionsprocessen. Tack vare den nya teknologin genomförs betydliga förbättringar i energi- och vattenförbrukningen. Nu kan man även satsa ännu mer på arbetssäkerheten.

Byggandet av den nya anläggningen beräknas starta så snart som möjligt och färdigställandedatum beräknas till tidigast 2024.

– Den nu beslutade investeringen är mycket positiv för fjäderfäkedjan och producenter. Det skapar tilltro till en bra framtid och gör det möjligt för Atrias kedja att hänga med i tillväxten. Konsumtionen av kycklingkött fortsätter att öka och i den tillväxten vill vi som Atria och Atrias producenter vara med. Nu och långt in i framtiden, säger **Matti Perälä**, direktör för fjäderfäverksamheten vid Atria Finland. ■

KORREKT FOSFORUTFODRING UNDER DRÄKTIGHETSTIDEN

Det andra gårdsförsöket gjordes på en grisproduktionsgård. Gårdens dräktiga suggor får en utfodring i två faser, och i båda faserna sänktes fosforhalten genom att ändra råämnena. Vid foderplaneringen kom man till en ungefär 23 % lägre total teoretisk fosforhalt jämfört med tidigare. I det första analyskedet samlade man in information om suggornas fosforutsöndring i de olika skedena av dräktigheten genom att mäta fosforhalten i urin- och gödselproven. Efter bytet av foder började man följa 52 befruktade suggors fosforutsöndring vid samma tidpunkter som suggorna i den första analysen. Smågrisproduktionen och suggornas allmänna hälsotillstånd följdes upp på gården enligt de normala rutinerna.

Mängden fosfor i urinen ger information om organismens fosforbalans.

På basen av foderanalyserna kunde man sänka fodrets totala fosforhalt enligt målsättningarna. I början av dräktigheten betydde detta i praktiken en sänkning från 5,4 g till 4,2 g och i mitten av dräktigheten från 5,1 g till 3,9 g/kg av fodrets torrsubstans. Sänkningen av fodrets totala fosforhalt kunde ses direkt i djurens utsöndringar: fos-

TABELL 1

Gödselns och urinens totala fosforhalt (g/kg ts, mg/kg ts) före bytet av foder och efter. Tabellerade aritmetiska medeltal och standardavvikelser

	Innan fodret byttes	Efter bytet av foder	Förändring, %
Gödsel, g/kg ts			
Dräktighetsdag ~dag 30	13,6 ± 1,0	9,9 ± 1,3	-27,5
Dräktighetsdag ~dag 86	12,5 ± 0,8	9,2 ± 0,9	-26,8
Dräktighetsdag ~dag 114	11,5 ± 1,1	8,2 ± 1,2	-28,6
Urin, mg/kg ts			
Dräktighetsdag ~dag 30	99 ± 25,9	60 ± 35,1	-40
Dräktighetsdag ~dag 86	91 ± 30,2	44 ± 31,5	-52,4
Dräktighetsdag ~dag 114	126 ± 64,6	28 ± 27,0	-77,9

forhalten i gödselproven sjönk under dräktighetens olika skeden i medeltal 28 % (tabell 1). I urinen sjönk de totala fosforhalterna också ordentligt (i medeltal 58 %), men eftersom fosforhalten i urinen var en storleksklass lägre än i gödseln och dess torrsubstansandel var mycket låg (ungefär 1 %), är de totala fosformängderna den innehåller betydligt lägre än i gödseln. Men mängden fosfor som utsöndras i urinen ger trots det information om organismens fosforbalans: utsöndringen av fosfor i urinen växer när organismen får överflödigt smältbart fosfor från fodret.

Man lade inte märke till förändringar i suggornas hälsotillstånd på grund av foderbytet. Förändringen av vikten och ryggsäckets tjocklek under avvänjningen motsvarade gårdens tidigare resultat; i antalet födda och avvanda smågrisar skedde inga förändringar. På grundval av denna studie kan man eventuellt minska andelen fosfor i dräktiga suggors foder utan att äventyra suggornas hälsa och försvaga gårdens produktionsresultat. Till den totala mängden utsöndrad fosfor på dygnsnivå kan man på grundval av de båda gårdsstudierna inte ta ställning till. Resultaten är lovande. ■

Det är möjligt att minska svinens fosforutsöndring

Resultaten av utfodringsförsök som gjordes i fjol uppmuntrar till att justera svinens fosforintag att motsvara det verkliga behovet bättre. På gårdar ändrades gödsvinens och de dräktiga suggornas fosforutfodring framgångsrikt – utan att äventyra svinens hälsa och välmående eller produktionsresultat.

Fosfor är ett mineralämne som är nödvändigt för alla produktionsdjur. I spannmål är fosfor till stor del bundet i fytinsyra, dvs. fytat, som smälter dåligt i svinens tarmar. För att fylla fosforbehovet lägger man ofta till oorganiskt fosfat i fodret. När man använder fytasenzymmer för att frigöra fosfatet från fytatet, är det möjligt att minska det oorganiska fosfattillägget i fodret och därmed minska utsöndringen av fosfat i naturen tillsammans med gödseln. Naturresursinstitutet (Luke), Atria Sika/A-Rehu Oy och Hankkija Oy testade på två Atria-gårdar utfodrings-tekniska metoder med vilka fosforutsöndringen kunde minskas i slaktsvins- och smågrisproduktionen.

SUPER-DOSING AV FYTAS PÅ SLAKTSVIN

På senare tid har man forskat i användningen av högre fytashalt i fodret än tidigare. Man talar om ett så kallat super-dosing-koncept, som man har kunnat påvisa förbättrar fytatfosfors smältbarhet. På slaktsvingården följde man 504 svins tillväxt, foderanvändning och fosforutsöndring. Galtar och suggor delades enligt könet upp på kontroll- och försöksfoder. Kontrollfodret innehöll den fosfor- och kalciumandel som används normalt och fytastillägget var på den nivå som tillverkaren rekommenderar. I försöksfodret sänktes fosfor- och kalciummängden med 5 % och fytasandelen höjdes till det dubbla jämfört med rekommendationerna. Utfodringen

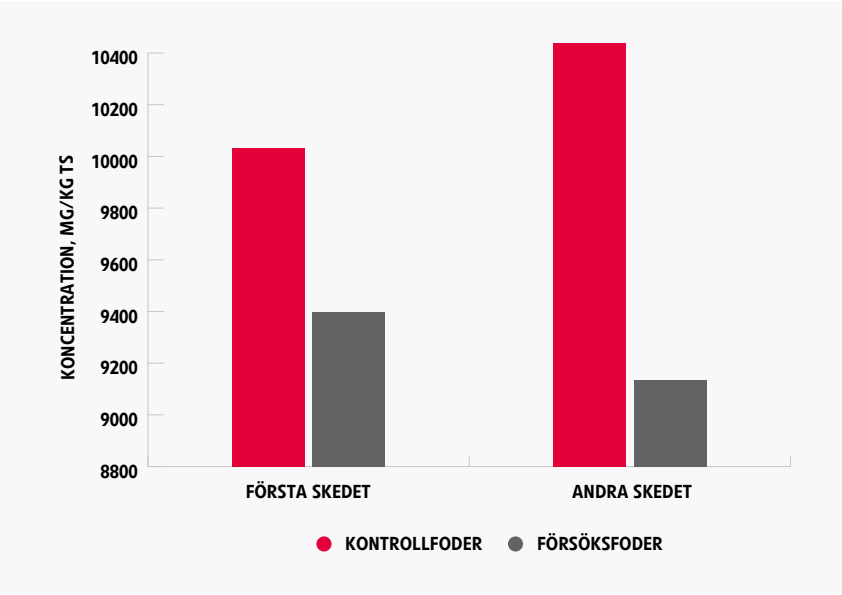
genomfördes i två skeden: 28–62 och 62–125 kg.

Enligt försöket som pågick i 14 veckor resulterar sänkningen av fosfor och kalcium med 5 %, i kombination med super-dosing av fytas, utsöndringen av fosfor i gödsel och urin utan att försämra produktionsresultaten. I det första skedet vägde de svin som åt försöksfodret lika mycket som kontrollfoderätarna och deras foderverkningsgrad var identisk (1,46). Också i det andra uppfödningsskedet var dagstillväxten likartad för svinen

som åt försöks- och kontrollfoder (1 084 g/dag resp. 1 072 g/dag). En 5 % sänkning av fosforhalten i fodret sänkte urinens fosforhalt med 27 % i det första och med 14 % i det andra uppfödningsskedet. Dessutom sjönk fosforhalten i gödseln med 7 % i det första och med 13 % i det andra uppfödningsskedet (bild 1). På basen av denna gårdsstudie verkar super-dosing vara en effektiv metod att sänka fosforhalten i slaktsvins urin och gödsel, när enskilda gödselprov undersöks.

BILD 1

Gödselns fosforhalt (mg/kg ts) i slaktsvinförsöket

Atria Svin övergår till att använda Topigs Norsvins suggraser

Genetiken har mycket stor betydelse i svinköttsproduktionen. För konkurrenskraften i hela kedjan är det viktigt att följa med i den genetiska utvecklingen och välja de raser som passar kedjan bäst. Förändringar måste göras när situationen så kräver.

Konkurrenskraften börjar med konkurrenskraftig primärproduktion. Svinköttsproduktion är en del av den internationella köttmarknaden, så även primärproduktionen måste vara internationellt konkurrenskraftig. I de stora integrerade anläggningarna ute i världen testas regelbundet svinraser mot varandra. Avelsbolagen avlar svinraser för olika slags krav och även kraven från verksamhetsmiljön ändras snabbt. Svinavel är mycket dyrt och tekniken för aveln utvecklas snabbt. Populationen måste vara stor för att genetiska framsteg ska ske. Svinrasernas egenskaper förändras alltså och det gäller att hänga med i utvecklingen.

FÖRÄNDRINGEN ÄR PERMANENT

I Atria Svin-kedjan gick man över till ett trerasprogram år 1989. Den första populationen av faderdjur för slaktsvinen, svensk hampshire, importerades till Finland. För suggraserna togs ett stort kliv 2007 när de första suggorna av norsk lantras togs till Finland. Som faderras till suggraserna valdes då svensk yorkshire. År 2014 rörde det på sig igen. Finnpigs

palett av suggraser fick DanBred (DB) lantras och yorkshire som alternativ. Mer än hälften av suggstammen i Atria Svin-kedjan gick över till den här genetiken. Finnpig hade också testat produktionseffektiviteten för olika faderraser, köttproduktion och visuella egenskaper. Med försöken som grund valdes DB duroc som faderras. Till Topigs Norsvin (TN) lantras lades TN yorkshire (ZZ).

BYTE AV GENETIK UNDER VÅREN

Beslutet att övergå till suggraser från Topigs Norsvin har fattats med tanke på hela kedjans effektivitet – inte bara baserat på en egenskap, som till exempel grisproduktionens effektivitet. Resultaten från den undersökning av suggraser som Finnpig inledde 2017 påverkade beslutet. I försöket utreddes produktiviteten, produktionshållbarheten och konkurrenskraften för suggraser från DB och TN. När det gäller avkomman undersöktes slaktsvinegenskaperna och köttkvaliteten på slakteriet. Dessutom genomfördes egna uppfödningförsök hos Atria med suggraserna, gårdarnas produktions-

Beslutet har fattats med tanke på hela kedjans effektivitet, inte bara baserat på en egenskap.

resultat jämfördes och styckningsförsök gjordes på slaktkropparna.

Beslutet om byte av suggraser började mogna i takt med att resultaten blev klara. Samtidigt bytte många gårdar med smågrisproduktion till TN:s suggraser. Användningen av två suggrasalternativ inom kedjan innebär utmaningar för gårdarna, slakterierna, utvecklingsarbetet och utfodringen. Dessutom orsakar det mycket extra kostnader. Problemen med importprocessen för galtar från Danmark har också inneburit ständiga utmaningar. Nu har användningen av DB suggrasgaltar minskat så mycket att importen av dem upphör. Nu har användningen av DB suggrasgaltar minskat så mycket att användningen av dem i Atriakedjan upphör under 2021.

MÅLET ÄR 2 800 KG KÖTT/SUGGA/ÅR

Trots att TN har något mindre kullstorlekar i resultaten från grisproduktionen fås nytta på andra vägar. Kultingarna är större vid födseln och suggorna har en utomordentlig förmåga att ta hand om stora kullar. I de försök som genomförts har grisens väg från födsel till slakt varit cirka 2 veckor kortare. En

betydande faktor är också grisarnas jämna kvalitet. I mycket stora kullar ökar mängden små grisar, vilket ökar viktspridningen, ineffektiviteten och dödligheten i hela kedjan.

Även verksamhetsmiljön för svinköttsproduktion ändras snabbt. Tillgången på arbetskraft försämrar för svingårdarna. Fri grisning kommer starkt i Atrias svinkedja. Dessa omständigheter har beaktats i avelsmålen.

HUR GÅR VI VIDARE

Hela nydjursproduktionen håller på att övergå till TN:s genetik den närmaste tiden. Vi inleder också ett gemensamt utvecklingsprogram med TN för att säkerställa utnyttjandet av den genetiska potentialen i Atria Svin-kedjan. Vi kommer i fortsättningen att samarbeta ännu tätare med TN:s experter inom flera olika delområden: vi ökar samarbetet speciellt för utfodring och köttkvalitet. Även djurmaterialet på försöksgårdarna byts ut mot TN:s genetik och i försöksverksamheten är det möjligt att samarbeta. ■

TOPIGS NORSVIN

- Verkar i 55 länder
- Omsättning 165 milj. € (+21 %)
- Forsknings- och utvecklingsbudget 22,5 milj.€
- Spermadoser/år 12,5 milj.
- Korsningsgyltor/år 2 milj.
- Slaktsvin/år 130 milj.
- Användarstödpersonal 165 pers.

SUGGRASER

SUGGRASER avser de raser som används som föräldrar till en produktionssugga och där smågrisproduktionsegenskaper betonas i aveln. I fortsättningen används Topigs Norsvins lantras och yorkshire (Z-linje) som suggraser hos Atria. Produktionssuggan är en korsning av dessa två raser. Som faderdjur till slaktsvinsgrisarna används duroc, i vars avel egenskaper som slaktsvinsegenskaper och köttkvalitet betonas. Detta ger upphov till en treraskorsning vilket ger det bästa möjliga slaktsvinet när det gäller produktionsegenskaper.

1989	Trerasprogrammet för slaktsvin inleds och svensk hampshire blir faderdjur för slaktsvin
2007	Som suggras väljs norsk lantras och svensk Y
2014	Faderdjur för slaktsvinen byttes till DB duroc
2014	DB M och DB Y blir alternativ som suggraser
2014	Svensk Y ersätts TN Y (ZZ)
2021	Atria slutar använda DB suggraser

Mjölkmarknaden 2021: Något svajigt men huvudsakligen lugnt

Trots coronapandemin förblir mjölkmarknaden stabil, såväl i Finland som i resten av världen. De största förändringarna på världsmarknaden nästa år gäller avmattningen av ekonomitillväxten och den nya kontraktsproduktionen i Finland.

När coronapandemin började var mjölkmarknaden stabil: det fanns varken stora lager eller överproduktion.

– För närvarande är det trots corona en högkonjunktur på gång på mjölkmaknaden. Länderna satsar på försörjningsberedskapen och produktionstillväxten har varit rimlig. Även prisnivån har globalt sett varit god, konstaterar **Olli Niskanen**, forskare inom jordbruksekonomi på Naturresursinstitutet.

I Europa har mjölkproduktionen ökat snabbare det här året än föregående år. Industriprodukternas priser ligger för närvarande ändå på en rimlig nivå.

– Den ekonomiska tillväxtens avmattning och konsumenternas försämrade köpkraft kommer att synas nästa vinter. Efterfrågan kan sjunka globalt och rikta sig till förmånligare produkter. Samtidigt fortsätter den globala produktionen sin jämna tillväxt. Den orsakar ett tryck på sänkta priser, säger Niskanen.

I Finland är mjölkmaknaden ganska stabil för närvarande. I och med coronapandemin har ändå konsumenternas tilltro till den egna ekonomin försämrats.

– Priset påverkar köpbesluten alltmer: Å ena sidan har matkonsumtionen hemma ökat vilket delvis är orsaken till att det har gått ganska bra för mjölksektorn i år.

NYTT INFÖR NÄSTA ÅR

Den centrala händelsen för Valios mjölgårdar nästa år är övergången till kontraktsproduktion. Dess mål är att förbättra hanteringen av hela kedjans produktionsmängd. En bakgrundsfaktor

är den sjunkande trenden med mjölk i flytande form. Under det senaste året har dess konsumtion minskat med över 100 miljoner liter i Finland.

Framöver flyttas fokus i utvecklingsarbetet från produktionsökning till kostnadsinbesparing och förbättrad effektivitet.

Tillfälle att satsa på produktiviteten och den egna orken.

– Nu är det rätt tid att satsa på produktiviteten och den egna orken. Producenten kan exempelvis minska på arbetsbördan genom att satsa på lättare skött djurmaterial, konstaterar Niskanen.

– En del gårdar har funderat på att föda upp egna kalvar för slakt, när mjölmängden inte kan utökas. Detta kan vara realistiskt på gårdar med extra resurser; såsom uppfödningstrymme, arbetskraft och foder. Det är emellertid inte lönsamt för alla då marginalerna är små. Men med en god daglig tillväxt, låg foderkostnad och sjukdomshantering uppnås resultat.

BETYDELSEN AV IMPORT OCH EXPORT ÖVERRASKANDE STOR

Effekterna av den internationella marknaden sträcker sig till Finland via import och export. Från Finland exporteras cirka 40 % av produktionen när man ser till mjölkens innehåll,

dvs. protein och fett. Av hela Finlands livsmedellexport utgörs en fjärdedel av mejeriprodukter.

Valio ansvarar för en stor del av exporten, som sker till över 60 länder. De viktigaste exportländerna 2019 var Sverige och Frankrike. De viktigaste exportprodukterna till Sverige var smör och yoghurt. Den största delen av Frankrikes export gick till bageriindustrin. Kina ökade och blev det tredje viktigaste exportlandet, med huvudsakligen export av torrvaror.

En del av exporten utgörs av produkter med bra och stabila priser, men en stor del exporteras som industriprodukter med lågt värde sett till produktionskostnaderna. – Målet är att öka exportvärdet genom att utöka andelen mervärdesprodukter. Det är emellertid utmanande då många andra exportländer har samma mål, berättar Niskanen.

Till Finland importeras en stor mängd olika mjölkprodukter, men särskilt andelen ostar är stor. Av fett och protein från mjölk som konsumerades i Finland förra året importerades cirka 30 %: 90 % av dem utgjordes av importerad ost. De importerade ostarna inkluderar värdefulla specialostar och å andra sidan förmånliga standardostar. Deras prisnivå utmanar priset på de inhemska ostarna.

– Globalt sett har coronapandemin lett till kraftigt ökad e-handel. Pandemin gör att människor fäster mer uppmärksamhet vid kvalitet och livsmedelssäkerhet. Det vore lysande om man kunde ta sig in på denna konsumentmarknad, funderar Niskanen. ■

OLLI NISKANEN är forskare inom jordbruksekonomi på Naturresursinstitutet. Olli forskar i aktuella frågor gällande jordbruk och framförallt mjölkproduktion.

OLLIS TOP 3 FÖR UTVECKLING I NUVARANDE VERKSAMHETSMILJÖ

1 BERÄKNING AV PRODUKTIONS- KOSTNADERNA FÖR KRAFT- FODER OCH UTVÄRDERING AV FODERKVALITETEN

Många har möjlighet att förbättra värdet på sitt foder. Det lönar sig att satsa på foderkvaliteten, men med ett rimligt pris: den bör baseras på en kalkyl. Ett alternativ är att öka de inhemska proteinfoder, exempelvis med ärtblandningar. Vid beräkning av produktionskostnaderna kan man exempelvis använda Atria Producenters räknare.

2 ÄGOREGLERING

Om det i området finns ens minsta möjlighet till ägoreglering, bör detta utredas. Ingen klarar det ensam, någon måste starta diskussionen. För närvarande finns även finansieringsmöjligheter och resurser tillgängliga för detta.

3 UTNYTTJA AREALEN EFFEKTIVT

Nu riktas ännu hårdare kritik mot mjölkproduktionen på grund av dess miljöpåverkan. Enligt det nya tolkningssättet beräknas även utsläppen för arealen för köpt spannmål som utsläpp för mjölkproduktionen. Det gagnar hela branschen att åkerarealen används effektivt och att utsläppen därigenom minskas. Mjölgårdarna kan påverka detta genom att minska utfodring med spannmål och istället använda blandade grödor.

**”Det gagnar hela
branschen att
åkerarealen används
effektivt.”**

Mot år 2021

HUR SER ATRIA NÖT PÅ DET KOMMANDE ÅRET?

Utsikterna är goda. Även om många mjölgårdar står inför förändringar nästa år är hemmamarknaden relativt stabil. Vi tror att satsningen på högkvalitativ och ansvarsfull inhemsk produktion håller även i framtiden. Atrias starka ställning på marknaden är en god utgångspunkt.

VILKA FRÅGOR ÄR VIKTIGA I ARBETET INOM ATRIA NÖT NÄSTA ÅR?

Våra experter stöder mjölgårdarna för att hitta de bästa utfodringslösningarna för varje gård. Med hjälp av dem kan en så jämn mjölmängd som möjligt uppnås och samtidigt kan haltprissättningen för mjölk utnyttjas.

Vi vill vara en tillförlitlig partner för våra kunder i hela landet. Vi håller aktivt kontakt med dem och satsar på en öppen dialog. Därigenom kan vi utveckla och även själv utvecklas till förmån för våra ägare. Vi önskar även nya mjölgårdar välkomna till Atria-familjen.

ATRIA NÖTS TOP 3

Vilka är de viktigaste frågorna på mjölgårdarna nästa år? Vad lönar det sig att satsa på?

1 Att känna till produktionskostnaderna för ensilage och de utvecklingsåtgärder som ska göras utifrån det.

2 Optimal ensilagekvalitet för kunden, det vill säga kon. Högkvalitativt ensilage påverkar såväl mjölmängden som mjölkens sammansättning.

3 Att känna till produktionskostnaderna för mjölken och långsiktig utveckling av gården, till exempel genom djurmaterialet och åkrarnas grundläggande skick. När det gäller åkerodling lönar det sig också att tänka igenom art- och sortvalen samt skördetidstrategin ur mjölkproduktionens perspektiv.

Fem hörnstenar för en framgångsrik mjölkgård

Hanteringen och utvecklingen av en mjölkgård kräver mångsidig och gedigen kompetens. Det är av stor vikt att identifiera utvecklingsobjekt och fokusera på faktorer som man kan påverka. Det blir lättare att se över helheten om man delar upp den under egna rubriker.

1. SÄTT UPP KONKRETA MÅL

Att leda ett företag innebär att sätta upp mål och att hitta en strategi för att nå lyckas uppnå målen. Strategiska beslut omfattar även hur mycket tid som ska läggas på ledarskap, vad den egna arbetstiden ska användas till samt hur man förbereder sig på förändringar. Den fastställer även gårdens förmåga att klara sig under föränderliga förhållanden. Med spelrum i ekonomiska och med mänskliga resurser blir det lättare att kunna agera. Att leda ett företag inbegriper också riskhantering och chefskunskaper.

2. HANTERA TIDEN OCH VÄRDESÄTT DITT ARBETE

I en produktion som kräver mycket arbetstid är tidshantering av stor vikt. Ständig jäkt och stress pekar på behovet att stanna upp och se över orsakerna till belastningen. Att leda sig själv innebär att balansera mellan styrka och flexibilitet: att hålla blicken riktad mot horisonten och vid behov förändra de egna sätten att tänka och agera. Att leda sig

själv är också en strävan att lära sig nya saker och att ifrågasätta sitt eget handlande. För att orka med är det viktigt att värdesätta det egna arbetet.

3. HANTERA EKONOMIN

Hantering av ekonomin inbegriper långtidskalkyler och kännedom om gårdens kostnadsstrukturer. Budgetering är en hjälp vid synliggörandet av kassaflödet. En central del av ekonomihanteringen är att beräkna produktionskostnaderna, därigenom når ekonomihanteringen ut till hela verksamhetens alla delområden. Kalkyler ger en bra grund för beslutsfattande. När resurserna har dimensionerats korrekt i relation till intäkterna, finns det även utrymme för överraskningar och att utveckla gården.

4. FÖRDELA ARBETET OCH INTÄKTERNA

Boskap som kalvar året runt garanterar jämna intäkter för mjölken varje månad. Då uppkommer heller inte situationer då det är överfullt i ladugården eller trängsel i kalvningsbåsen. När det finns

tillräckligt med utrymme för alla kor att äta och idissla i båset, håller de sig friskare och producerar mjölk med högre koncentration. Högklassigt ensilage är en av de viktigaste faktorerna vid utfordring av kor. Det påverkar såväl mjölmängd som mjölkens koncentration. Vid planering av vallodling bör hänsyn tas till mjölkproduktionsmålen, så att såväl urvalet av arter som strategierna för skördetiden blir korrekta.

5. OMGE DIG MED ETT STARKT NÄTVERK

Ett starkt nätverk är inte bara ett stöd och skydd i svåra lägen, utan även ett smart ekonomiskt alternativ. Ett fungerande samarbete med andra producenter vid inköp av maskiner, arbetskraft och produktionsinsatser påverkar produktionskostnader, risker och arbetsmängd. Avsaknaden av ett nätverk kan även påverka belastningen. Ett starkt nätverk är också viktigt för utbyte av information, erfarenheter och tankar. Sociala möten utmanar dina egna tankebanor och ger ny kraft till arbetet. ■

FÖRETAGETS LEDARSKAP

Mål, förmåga att reagera på förändringar, tidsanvändning, arbetsmetoder, chefskompetens.

SJÄLV-LEDARSKAP

Ifrågasätta och granska saker, vilja att utvecklas, inställning och uppskattning av det egna arbetet.

EKONOMI-FÖRVALTNING

En balanserad ekonomi, budgetering, långsiktiga planer och mål.

SAMARBETS-NÄTVERK

Pålitliga partner och experter.

PRODUKTIONSHANTERING

Planenlig åkerodling och mjölkproduktion, djurens hälsa.

En sakkunnig person att bolla tankar med är en perfekt hjälp vid en översyn av gårdens utvecklingsbehov. Atria Nöts experter är samarbetspartner till din gård.

Snart är vi 800 medlemmar i Odlingsakademin!

ODLINGSAKADEMIN GENOMFÖRS som en del av projektet Produktiv vall för nötkreatursgården där Odlingsakademin har godkänts som officiell aktör genom beslut av NTM-centralen.

Odlingsakademin som startade i oktober samlade runt om i Finland över 600 deltagare till sin första temadag. Visst är också du redan med?

Det är fortfarande möjligt att anmäla sig, och tidigare avsnitten kan du titta på i efterhand. När den här texten skrivs håller bakgrundsteamet andan, eftersom gränsen 800 deltagare kommer att spricka i vilket ögonblick som helst.

Odlingsakademin samlar branschens främsta specialister för att behandla utvalda, toppaktuella ämnen som har att göra med åkerbrukets utveckling. Inspelningar av de tidigare avsnitten kan man titta på när som helst, så deltagandet är flexibelt.

Helheten inleddes med temat Odling i framtiden, med talarna MTK:s miljöchef Liisa Pietola, forskningschefen vid Åbo universitetets framtidsforskningscenter Tuomas Kuhmonen, chefen för Meteorologiska institutets

väder- och klimatförändringsenhet Hilppa Gregov och i den inspirerande jordbrukarkvarten Pasi Ketelä, som utöver sitt jordnära inlägg önskade deltagarna välkomna på Altias vägnar.

Den första dagen markerade vägen och visade vad framtiden för med sig för jordbrukarna –verksamhetsomgivningen kommer att ändras till följd av ändringarna i politiken och miljön. Och, som vi lärde oss av Tuomas Kuhmonen, det finns flera möjliga framtider samtidigt.

Odlingsakademin vill utmana bönderna att tänka självständigt och att bredda sina åsikter, det är alltså frågan om en fördjupande studiehelhet. Under de följande dagarna fördjupar och specialiserar vi oss på våra egna vall- och spannmålsinriktningar. Den som vill kan naturligtvis delta i båda linjerna. ■

KORT OM ODLINGSAKADEMIN

- Program, deltagaranvisningar och anmälan: www.atriatuottajat.fi/hankeet/viljelyakatemia/
- Odlingsakademin är gratis och avsedd för alla produktionsriktningar och -former i hela Finlands område.
- Du kan delta i odlingsakademin genom att titta på antingen live-sändningen eller på en inspelning av den vid en senare tidpunkt som passar dig.
- För varje dag får du en egen inbjudningslänk till din e-post. Via samma länk kan du senare titta på inspelningen, så spara meddelandet.

TEXT: Tuomas Herva, veterinär hos Atria Nöt, och Susanna Vehkaoja, ekologisk produktion och dikogårdar, förmedling av avelsdjur

SMITTOSPÄRR FÖRUTSÄTTER inte alltid fasta konstruktioner utan den kan också vara funktionell.

FUNKTIONELL SMITTOSPÄRR

Diskussion om smittospärr på dikogårdar

Smittospärr för dikogårdar är en helhet där man behöver börja avlägsna riskerna i storleksordning. En enskild besökare är inte den största eller enda risken.

PLANERA RUTTERNA

Trafikarrangemangen på gården är en viktig men ofta förbisedd del av smittskyddet. Det lönar sig att dirigera mineraltransporten och transporten av annat foder och produktionsinsatser till gården samt persontrafiken till ett rent område på gården så att rutterna för dem inte korsar rutterna för daglig fodertransport. Det största huvudbryet på dikogårdar kan man få av att rutterna för gödsel och fodertrafik korsar varandra.

EN AV DE STÖRSTA RISKERNA ÄR HÄMTNINGEN AV DJUREN

Det är bäst om det går att hämta slaktdjur och kalvar från olika lokaler eller utomhus, längs olika körvägar. Avhämtningsinhägnader som byggs utomhus säkerställer att sjukdomarna hålls i bilen. Om gården inte har några lastningsutrymmen utanför ladugården bör ägarna föra ut djuren till bildörren.

- 1 Besökarnas fordon dirigeras till gården så att rutten inte korsar rutterna för gödsel och fodertrafik.
- 2 Besökarna får tydliga instruktioner om var inträdet till produktions- och djurutrymmena är och hur de ska handla på gården.
- 3 Producenten säkerställer att besökaren byter till rena skor och skyddskläder innan han eller hon går in i djurutrymmena och att ingen har på sig arbetsutrustning i samma utrymme där man har annan utrustning.
- 4 Det går att tvätta och desinficera händer, skor och redskap på gården. Om det inte finns vattenledning där djuren hålls kan detta arrangeras med t.ex. varmt vatten som förs till platsen eller genom att använda handskar för engångsbruk och genom att transportera smutsiga stövlar, kläder och redskap till lämplig tvättplats, i särskilda kärl som används för det ändamålet.
- 5 I stället för de tekniska detaljerna är det viktigast att gården redan i förväg och vid behov i samarbete med besökarna tar sitt ansvar och säkerställer att smittospärren fungerar i praktiken och att gården inte lägger ansvaret på besökarna utan att meddela dem.

Mer material om smittospärrar finns på ETT:s webbplats: www.ett.fi/wp-content/uploads/2020/09/Smittosparr_ETT_2020.pdf

PÅKLÄDNING OCH TVÄTTPLATS

Arbetare och besökare bör gå till ladugården, de övriga djurlokalerna och till fodergården via smittospärren så att de använder annan utrustning i i ladugården än de gör på andra platser. Man måste kunna byta skodon och skyddskläder på så sätt att vardags- och arbetsskoras rutter inte korsas. Det lönar sig att framför allt vara uppmärksam på hur gårdsfolket rör sig på gården eftersom gårdsfolket går in i ladugården varje dag. För gårdens arbetstagare och för besökare bör det finnas en ordentlig tvättplats för händer och skor men tvättplatserna används mest av gårdsfolket, till och med flera gånger om dagen.

NASEVA-TILLÄGG

Smittskyddets betydelse ökar parallellt med gårdens storlek. Vi uppmuntrar

gårdarna att främja biosäkerheten för hela nötkedjan genom att betala Naseva-tillägg till slaktkor från dikogårdar (och mjölkgårdar) på nationell eller premium-nivå, förutsatt att gården har befullmäktigat Atria i sina Naseva-uppgifter.

För att saker ska utvecklas är det viktigt att diskutera utvärderingsgrunderna och eventuella korrigeringar åtgärder för Naseva-besöket med sin egen veterinär och att fråga om utvärderingsgrunderna om dessa är oklara.

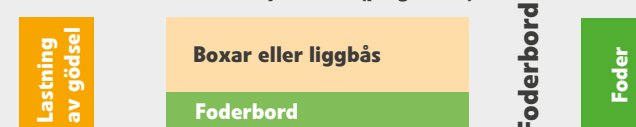
Den nationella nivån för klassificering har gett upphov till mycket diskussion på våra dikogårdar. Särskilt har tolkningarna om smittospärren lett till frågor. Enligt Nasevas anvisningar som publicerades i september 2020 får man ersätta smittospärrbänken med en funktionell smittospärr. ■

← Djurtrafik (på gården) → Utomstående trafik (till gården)

Sjukdomsrisken minskar om gödsel hanteras i ena änden av denna byggnad och fodret i den andra änden.

← Djurtrafik (på gården) → Utomstående trafik (till gården)

Gödsel- och foderrutterna är enkla att särskilja, så länge man tänker på att inte köra in eller ut via foderplatsen när man städar båsen.

Lastningsplats för djur: Den borde helst placeras i änden med lagringsplatsen för gödsel istället för vid fodret. Ju längre den går att placera från djurens bås, så att bilen inte behöver köra ens till gödselplatsens lastningsplatta, desto bättre.

Tänk på att nötkreatur har fyra ben med vilka den kan gå med till lastplatsen. På en gård med dikor kan rutten och lastningsplatsen byggas med löstagbara grindar. Det värsta är att låta personen som ska hämta djuren, gå in i djurutrymmet eller att låta transportbilen köra via foder- eller gödselrutterna. De djur som ska hämtas kan i god tid placeras i lastningsboxen. Du kan placera lastningsplatsen i närheten av det fasta hanteringsutrymmet. Då är den med sin belysning enklast att använda.

NATIONELL NIVÅ

På ETT:s webbplats finns det utförliga råd för hur gårdarna kan hålla sjukdomarna under kontroll

En dikogård ligger på nationell nivå om

- det har gått mindre än ett år sedan den senaste årskontrollen
- det inte förekommer något aktivt M. bovis
- det inte förekommer något aktivt specialläge för ringorm i fråga om trafiken för förmedlade djur
- salmonellaundersökningen för köpta djur är negativ
- det inte förekommer något aktivt specialläge för salmonella
- det inte förekommer något aktivt specialläge för rota- eller kryptosporidios
- det inte förekommer något aktivt specialläge för luftvägsinfektioner
- det inte förekommer något aktivt specialläge för klövsjukdomar (trafiken för förmedlade djur)
- det inte förekommer något aktivt specialläge för "djuret har importerats mot ETT:s instruktioner"
- gården följer ETT:s importinstruktioner
- gården har en fungerande smittospärr, dvs. att utvärderingen är 1
- eventuellt importerat foder har undersökts/skaffats av ett företag på positivlistan utvärdering 1.
- utvärderingen för utfodrings- och foderhygien är 1 eller 2

Det lönar sig att framför allt vara uppmärksam på hur gårdsfolket rör sig på gården.

Ny statistik hjälper gårdar att utvecklas

Naseva är ett unikt nätverksverktyg för hela produktionsskedjan. Den baseras på samarbete mellan veterinären och gården för att främja djurens hälsa och minimera skador från sjukdomar.

Naseva utvecklas ständigt. Det senaste är att Naseva har fått en ny del, fliken "Statistik". Där återfinns gårdsspecifik kalvdödlighet- och vådrapport med jämförelsedata. Statistiksida utvecklas ständigt och målet är att där ska finnas jämförelsedata, så att gården i fortsättningen kan identifiera sina styrkor och de områden som behöver utvecklas.

De gårdsspecifika utvecklingsobjekten bör väljas utifrån de egna utgångspunkterna så att man blir av med de största problemen och kostnaderna orsakade av försämrad hälsa och kan skydda sig mot de största riskerna.

FÅ ORDNING PÅ BIOSÄKERHETEN

Det finns anledning att utveckla biosäkerheten för att minimera framförallt luftvägsinfektioner och salmonella-smitta. Utifrån hittills insamlade data

fungerar smittspärren endast på cirka hälften av alla gårdar. Foderhygien måste förbättras med cirka en fjärdedel och en femtedel av gårdarna har brister i hälsointygen för inköpta djur. Skill-

Biocheck på kommande

naderna mellan olika produktionsriktningar är överraskande små.

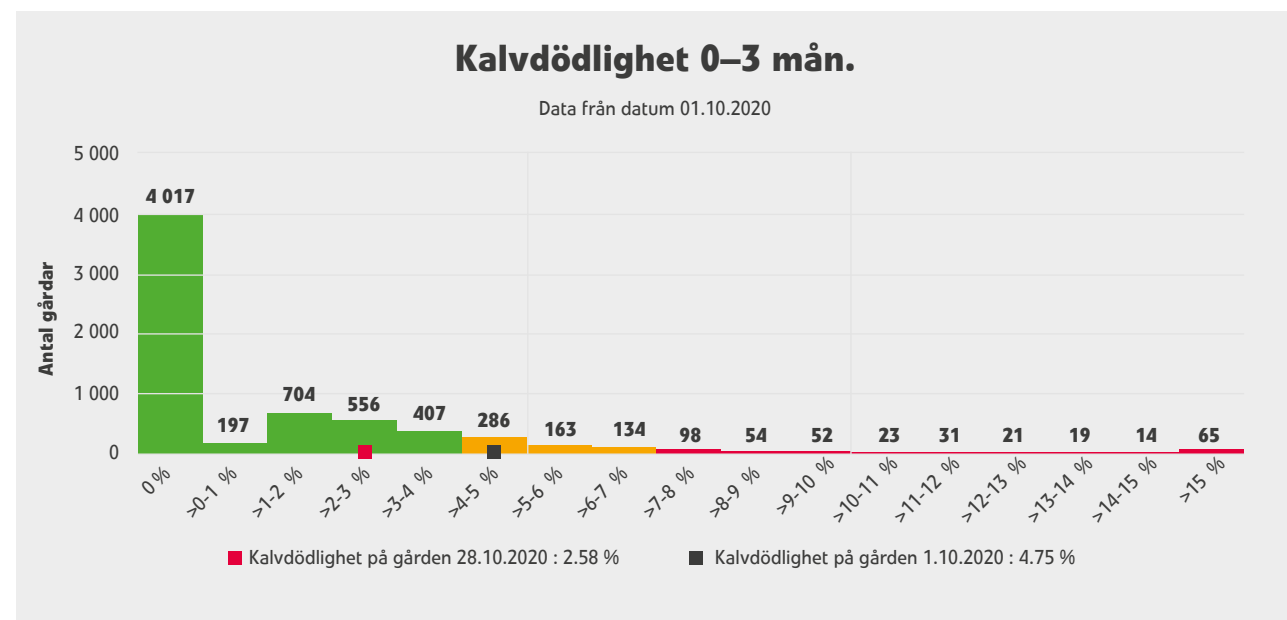
Ett Biocheck-system med över hundra punkter som ska utvärderas, ska anslutas till Naseva som ett stöd för utvecklingen av gårdsspecifik biosäkerhet. Med den identifieras de för gården viktigaste metoderna för att effektivisera sjukdomsskydd. Utifrån de preliminära utredningarna finns skäl att förebygga framförallt luftvägsinfektioner men även andra smittsamma sjukdomar, genom att

satsa på att separera sjuka och friska djur från varandra.

UR KEDJANS SYNVINKEL

Ur hela kedjans synvinkel betonas utöver sjukdomsskyddet för gårdar som säljer förmedlingsdjur, även för konsumenterna viktiga faktorer för djurens välbefinnande och en ansvarsfull användning av antibiotika. Därför styr vi kalvar till våra gårdar som uppfyller gränsvärdena för ansvarsfull produktion och i fortsättningen kommer vi att prioritera gummiförsedda spaltgolv eller kall lösdrift med torrt strö.

Naseva har visat sig vara ett nödvändigt verktyg i utvecklingen av en ansvarsfull produktionskedja. Genom avancerade statistiska metoder har den redan visat oss att ju bättre förhållanden, desto lägre risknivå (antal hältor, hud- och ledsador, blåmärken osv.) och desto högre produktionskapacitet (fodertillgång och låg stressnivå). ■

TEXT: Susanna Vehkaoja, utvecklingschef, Atria Nöt

Tredje tillväxttestet för uppfödningssanläggningen för avelstjurar har startat

När förra periodens utmönstrade och osålda tjurar skickades till slakt i september fanns det inga nöter på Mikko Peuras gård under dryga två veckor. Nu växer nya tjurar till sig i uppfödningssanläggningen och gården gör olika slags mätningar och bedömningar inför vårens auktion.

Mikko Peura hade mycket att göra innan det nya tillväxttestet startade. Han rengjorde, underhöll och desinficerade uppfödningssstallet, bedömde foderlagret och analyserade fodret och gjorde upp en utfodringsplan för tillväxtningsperioden.

I september valdes nya tjurar för tillväxttestet. Tjurarnas födelsegårdar avvande kalvarna, tog prover och lät uppräta hälsointyg. I år var det nya intagningskravet att tjurarna skulle genomgå gentypning innan de togs med i tillväxttestet. Det är osannolikt att det finns någon annan tillväxtcentral för avelstjurar i Norden där man redan i oktober har 200 tjurar av fem olika kött-raser som dessutom är i avvänjningsålder och med genomförd gentypning!

Under ett och ett halvt dygn under vecka 42 anlände alla tjurarna till gården från olika håll i Finland. Tjurarna hade sorterats in i bilarna noggrant och det underlättade lossningen in i rätt box. När den sista bilen började köra hemåt befann sig alla tjurarna i sina slutliga box. Den snabba påfyllningen och omedelbara grupperingen av tjurarna lugnar omedelbart ned dem och minskar risken att de blir sjuka. Det är lugnt i uppföd-

ningsanläggningen redan från första kvällen. Ett tjockt torvlager i båsen lockar nykomlingarna att vila sig.

Efter att tjurarna hade ankommit började Mikko justera nya fullfoder-recept så de motsvarade foderintags-mängderna. Tjurarna fick så småningom vänja sig vid fodret och vid att äta ur trägen som användes för mätningen av foderutnyttjande. På grund av mätningarna av foderutnyttjande som började under vecka 45 måste trägen vara optimalt fyllda hela tiden för att mätningen ska lyckas. Det är även viktigt att kontrollera varje dag att öronmärkena sitter i öronen eftersom identifieringen av individerna vid träget görs med hjälp av dem.

För att alla de 200 tjurarna ska ha sina mätresultat klara före auktionen delas tillväxttestet upp i två mätperioder för foderutnyttjande. I början och slutet av mätperioden vägs tjurarna två gånger under på varandra följande dagar. Dessutom vägs de ett par gånger till under perioden. När våren närmar sig ökar även antalet mätningar och bedömningar inför auktionen. Allt kulminerar i tjurauktionen i månadsskiftet mellan april och maj 2021. ■

MIKKO PEURA är spänd på vilka slags tjurar som anländer.

TACK!

Vi vill tacka alla gårdar som deltog i webbauktionen förra våren eller som har köpt tjurar efter den. Av tjurarna som genomgick det senaste tillväxttestet såldes rekordmånga tjurar för avel, hela 93 stycken. Baserat på den feedback vi fått kommer vi att arrangera även följande tjurauktion på webben.

Miljömässig hållbarhet och teknik i centrum för valforskningen

Varje år samlar de europeiska valforskarnas förening (EGF) de viktigaste forskningsresultaten och forskarna på området till ett gemensamt seminarium, vilket i år leds av Finland.

I år hölls seminariet 19–21 oktober 2020, exceptionellt på distans. Atria deltog i seminariet i rollen som sponsor och kunde i ett virtuellt utflyktsprogram presentera finsk nötköttproduktion och den finska köttproduktionens koldioxidavtryck för deltagarna. Till seminariets vetenskapliga program godkändes också A-Producenters publikation för projektet Produktiv vall för nötkreatursgården. Den finländska sojafria nötkötts- och mjölkproduktionen väckte förundran och diskussion i det internationella samfundet, eftersom man i Mellaneuropa anser att en sojafri produktion inte är lätt att uppnå.

Vi kan vara stolta över vår vallproduktion.

VALLAR MED MÅNGA ARTER NYTT I EUROPA

EGF-seminariet gav en intressant inblick i den internationella valforskningens center. Det görs mycket forskningsarbete för att utvärdera miljöeffekterna av vallens koldioxidbindning, eftersom man också på europeisk nivå identifierar vallproduktionens möjligheter att minska växthusgasutsläppen i primärproduktionen. Den vanliga finska vallproduktionen är till och med progressiv jämfört med den europeiska, eftersom man hos oss nästan utan undantag odlar vallblandningar med flera arter. De vallar som odlas i Europa består vanligtvis enbart av engelskt rajgräs. Först på senare tid har man i Europa insett nyttan av blandningar med flera arter. Ur finländskt perspektiv är det lite konstigt att höra hur branschens ledande forskare säger att det är en bra idé att odla en blandning av olika arter, som om det skulle vara någonting helt nytt. Å andra sidan finns det länder i Europa där en betydande del av vallarna som utnyttjas är i naturligt tillstånd och därmed också har flera arter. Vallar i

naturtillstånd förnyas i praktiken aldrig av människorna, så för dem som verkar där är det svårt att förstå den täta förnyelserytm som är typisk för den nordiska vallproduktionen. Trots att vi sällan har ängaktiga vallar inom aktivodlingen, kan vi vara stolta över vår egen produktion: när det gäller vallarnas skördenivåer förlorar vi inte en gnutta till länder med mildare klimat, och vi väcker internationellt ständigt förvåning över hur effektivt vi kan utnyttja vår korta växtsäsong.

GÖDSLING ÄR EN MILJÖGÄRNING

Att undersöka vallar och att skapa allmängiltiga regler är utmanande. Vallarnas mångårighet och deras förmåga att anpassa sig till olika förhållanden, de varierande förhållandena i kombination med jordmånens fysikaliska och kemiska omständigheter och hur alla faktorer påverkar varandra ger även de mest erfarna experterna på området huvudbry år efter år. Exempelvis kol och dess koncentration i marken, det vill säga humusbildningen i jordmånen, eller utsläppet av kol i atmosfären är resultatet av ett extremt komplext kontinuum som studeras både nationellt och internationellt. För vallarnas del är resultaten lovande och de identifieras bland forskare på området som kolslukare. Många preliminära forskningsresultat stöder denna observation.

Ett av de mest minnesvärda inläggen vid seminariet handlade om humusbildningen i jordmånen. Enligt undersökningen har gödsling en positiv effekt på humusbildningen. I praktiken betyder detta att du måste gödsla vallen ordentligt om du vill öka markens humushalt, dvs. binda kol i jordmånen. Resultatet är positivt även om koldioxidavtrycket som gödselindustrin orsakar tas i beaktande. Resultatet är i och för sig logiskt eftersom mikroberna i jordmånen kräver näring för att fungera ordentligt. Om det från mikrobernas synvinkel sett inte finns tillgång till en balanserad näring i jordmånen, störs deras verksamhet. Allt kol som förblir i jordmånen är slutresultatet av mikrobernas verksamhet. Denna observation var en viktig påminnelse om

fältekosystemets komplexitet och att en rationell användning av produktionsresurserna är en tjänst både för miljön och för produktionen i sig, även om motsatsen skulle påstås.

Den finländska sojafria nötkötts- och mjölkproduktionen väckte positiv förundran och diskussion i det internationella samfundet.

AVBILDNINGSTEKNIKER PÅ KOMMANDE

Enligt utbytet av seminariet är vi inte så värst långt från en situation, där vi exempelvis kan fatta beslut om när fodret ska skördas utan att själva gå och titta på växtligheten. Utnyttjandet av satellitteknologi och andra avbildningsmetoder för vallodlingens behov har tagit häpnadsväckande steg framåt på kort tid. Redan nu finns det mycket noggranna program som kan utvärdera skördenivåerna och till och med D-värdena med några procents felmarginal. Vallodlingens framtid kräver att jordbrukarna kan anamma dessa nya verksamhetsmetoder. ■

Videorna som visades på seminariet finns på Atria Producenters YouTube-kanal!

TEXT: Iida Huhtala, marknadsplanerare, Atria Producenter

LÄTTARE FÖRFLYTTNING av djur med den nya teknologin i avläsarna för eMärket.

Nya avläsare för elektroniska öronmärken till förmedlingsbilarna

Från och med början av 2021, i anslutning till förnyelsen av nöt-kreatursregistret, blir det obligatoriskt med elektronisk identifiering av nötkreatur. Förnyelsen gäller kalvar födda från och med den 1 januari 2021, för dem blir eMärket obligatoriskt.

Kalvarna kommer fortsättningsvis att ha ett traditionellt öronmärke i ena örat och ett elektroniskt i det andra. Med den elektroniska identifieringen kan djurens födelsedata kontrolleras med en avläsare. En snabbare och säkrare identifiering kommer att minska antalet misstag, eftersom man känner till vilket djur som har kommit in för transport och vilket djur som ska anmälas i nötkreatursregistret. Hittills har man till stor del litat på att boskapsägaren har överlåtit nötkreaturskort för just de djur som lastats för transport. På de större uppfödninganstalterna kan samma nummer i öronmärkningarna finnas hos flera olika djur. Avläsaren är effektiv för att motverka att djuren förväxlas med varandra.

I samband med förnyelsen måste även utrustningen förnyas, så att eMärket

kan användas i Atrias system och i djurtransportfordonen. Tru-Tests XRS2 avläsare har tagits i bruk av transportföretagen A&H Pöyhönen och Kuljetus Osmo Niskanen. Båda transportföretagen har positiva erfarenheter av de nya stavantennerna.

Från och med den 1 januari 2021 förutsätter Atria att förmedlingsfordonen är utrustade med avläsare för eMärket så att alla eMärkta kalvar kan identifieras med den. Man vill utnyttja fördelarna med eMärken direkt det är möjligt.

NY AVLÄSNINGSTEKNOLOGI UNDERLÄTTAR FÖRFLYTTNINGAR

XRS2-avläsare underlättar lastningen av kalvar. Exempelvis kan kalvens vikt och hornstatus anges i avläsaren. Föraren behöver inte längre papper och penna för att anteckna vikten. Det

här fungerar särskilt väl när kalvar vägs individuellt. Enligt transportföretagen Niskanen och Pöyhönen fungerar den nya avläsaren väl även vid lastning av stationskalvar, så länge som kalvarna vägs i små grupper.

Från och med den 1 januari är alla våra förmedlingsfordon utrustade med avläsare för eMärket.

Fastän den nya teknologin hjälper till att identifiera djuren, minskar den inte behovet av att bygga ordentliga lastningsutrymmen eller att vänja djuren vid hantering från tidig ålder. ■

Blomkålssoppa och dubbelstekt karelsk stek

Blomkålssoppa:

ett stort blomkålshuvud
purjolök (eller lök)
smör
1 l vatten
2 grönsaksbuljongtärningar
1 tsk svartpeppar
1 pkt Koskenlaskija-smältost
2 tsk torkad basilika

Finfördela och skölj purjon. Skär blomkålen i lagom stora bitar. Smält smöret i kastrullen, bryn purjon. Tillsätt vatten, buljongtärningar, peppar. Lägg blomkålen i det kokande vattnet. Koka tills blomkålen är mjuk (ca 30 min). Tillsätt den finfördelade smältosten. Låt inte koka upp. Sjud soppan på spisen och rör om tills osten har smält. Tillsätt basilikan och servera med exempelvis baguette.

Det går bra att byta ut blomkålen mot exempelvis frysta strimlade grönsaker, broccoli, morötter, potatis eller en kombination av dessa.

Dubbelstekt karelsk stek

1 pkt bacon
1 pkt (700 g) karelsk stek
3–4 lökar
2 lagerblad
10–15 kryddpeppar
1 tsk svartpeppar
1 tsk timjan
1/2 köttbuljongtärning
1/2 tsk salt

Värm ugnen till 175 grader. Skala och skär löken. Lägg dem i en ugnsfast form. Skär baconet. Stek den knaprig i en stekpanna och lägg i grytan. Stek köttkuberna i två omgångar i baconflottet och lägg dem i grytan. Skölj stekpannan med varmt vatten och häll vattnet i grytan. Tillsätt kryddor och vatten så att köttbitarna precis täcks. Stek grytan i ugnen utan lock i cirka 2 timmar. Rör om emellanåt. Sätt på locket och kyl ned grytan exempelvis utomhus. Förvara kallt under natten. Placera i 175 graders värme i en timme nästa dag. Smaka av saltet och servera med potatismos och sallad. Även kokta ägg passar väldigt bra som tillbehör.

MITT FAVORITRECEPT

Anne rekommenderar

”Bombsäker förrätt och en riktigt mör stek”

ANNE RAUHALA

Utvecklingschef, fjäderfäfoder
A-Foder

”Jag har fått det här receptet på blomkålssoppa av min numera bortgångna mor. Under årat har den varit ett måste på våra fester och jag lagar den ofta även under högtider. Det bästa med den är att den är lättlagad och alltid lyckas. Den vinner till och med över de som inte är så glada i kål. Osten kan man inte kompromissa med!”

Den dubbelstekta karelska steken föddes lite av ett misstag. Eftersom den har en så lång tillagningstid, lagade jag den en gång redan dagen innan. Jag upptäckte då att köttet blir otroligt mörkt och aromerna förstärks om den får stå kallt under natten och sedan värms upp på nytt.”

Julkyckling från Atria Familjegård

FÄRDIGKRYDDAD OCH CIRKA 1,7 KG

En hel, julaktigt kryddad och ugnstekta kyckling både smakar gott och ser läcker ut.

Låt den få paradplats på det vackert dukade julbordet. Julkyckling från Atria är finländskt kött.

Den tillreds genom lång stektid i ugnen. Börja med att ha köttet i rumstemperatur en halv timme före stekning.

Värm ugnen till 175 grader. Ta produkten ur förpackningen och placera i en ugnform. Stek i mitten av ugnen cirka en halv timme tills köttets innertemperatur är 75 grader.

Att produkten är antibiotikafri, som uppges på förpackningen, betyder att djuret inte behövt antibiotika under hela sin tillväxt.

UTNÄMNINGAR FRÅN OCH MED 1 JANUARI 2020 ÄR:

Agrolog YHS Niina Heikkilä började som visstidsanställd säljare inom Atria Nöt 22.10.2020.

Agrolog YHS Sinja Poikkimäki började som visstidsanställd säljare inom Atria Svin från och med 19.10.2020.

**JUNIORI-
AKATEMIA**

Juniorakademien är ett program för unga Atria-medarbetare

2018 startade A-Producenterna Juniorakademien för unga grisproducenter. Syftet med programmet var att samla de unga och utbilda och utveckla dem till framtidens proffs inom köttbranschen. Ett minst lika viktigt mål var att samla alla unga vid samma bord.

Hittills har fyra sammankomster ägt rum. I våras kom coronapandemin i vägen för de planerade mötena, men förhoppningsvis

kommer vi att kunna gå tillbaka till dagordningen i något skede. Hittills har sammankomsterna handlat om ekonomi, kommunikation och utmaning. Tanken är att mötena ska hållas regelbundet även efter att det officiella programmet har avslutats. Om du vill gå med i Juniorakademien, tveka inte att kontakta oss: niina.immonen@atria.com

Juniorakademien är ett utbildningsprogram som fokuserar på framtidens Atria-medarbetare, nämligen de unga grisproducenterna. På Juniorakademien fokuserar vi på att stötta kompetensen hos framtidens företagare och på utvecklingen av branschens image. Cirka 30 unga Atria-medarbetare deltar i programmet.

Delta gratis i
**KÖTTAKADEMINS
WEBBINARIUM**
för alla våra
kontraktsproducenter
4.2 kl. 12–16

Anmäl dig här
atrialihaakatemia.fi

**Jussi
Kivistö**

”Det är fantastiskt att få jobba i framkanten av den finländska primärproduktionen.”

Sporra dig själv till att utvecklas

Jussi Kivistö ansvarar för att beställningar, kundtjänst och kontakter sker – positivt och lösningsfokuserat – såväl i A-Butikens närköp som i nätbutiken som ständigt utvecklas.

Vem är du och vad gör du?

Jag heter Jussi Kivistö och jag arbetar som butiksföreståndare för A-Foder och A-Butiken. Min arbetsplats ligger i Koskenkorva i Ilmola, där även A-Butikens närköp ligger.

Var är din favoriträtt?

Jag är allätare, men övermogen kassler av gris med BBQ-sås och potatis är svårt att överträffa.

Din största framgång i arbetet?

Min största framgång är nöjda kunder. När man tillsammans med kunden lyckas lösa en utmanande situation, så tror jag att båda känner en tillfredsställelse.

Beskriv din expertis med fyra ord?

Positivitet, lösningsorientering, kunskapsstörst, utveckling.

Om du bara fick dela ett enda råd med våra producenter, vad skulle det vara?

Genom att sporra sig själv utvecklas såväl arbetsrutiner som resultat.

Hur ser en vanlig arbetsdag ut för dig?

Mina arbetsdagar varierar väldigt mycket, ingen dag är den andra lik. Oftast handlar arbetsuppgifterna om bl.a. olika foder- och tillbehörsbeställningar, hantering av inköpsordrar och fakturor, kundtjänst och kontakt med olika intressegrupper. Dessutom ingår utveckling av verksamhet för såväl den vanliga butiken som nätbutiken samt olika administrativa uppgifter i arbetet.

Vad betyder arbetet i Atria-kedjan för dig?

Det är fantastiskt att få jobba i framkanten av den finländska primärproduktionen. Oavsett hur världsläget förändras, så måste människor äta varje dag. Och just därför gör såväl jag själv som Atria-kedjan sitt bästa för att vi alla i fortsättningen ska kunna äta ren finländsk mat varje dag.

Komplettera meningen: Världens renaste matkedja är ett resultat av långsiktigt samarbete.

PÄLITLIG VARDAGSPARTNER

A-kauppa.fi

Oslagbar öppningskampanj

Alla som gjort en beställning i webbutiken under perioden 30.11–6.12.2020 deltar i utlottningen av ett presentkort på 1 000 euro i A-Kauppa